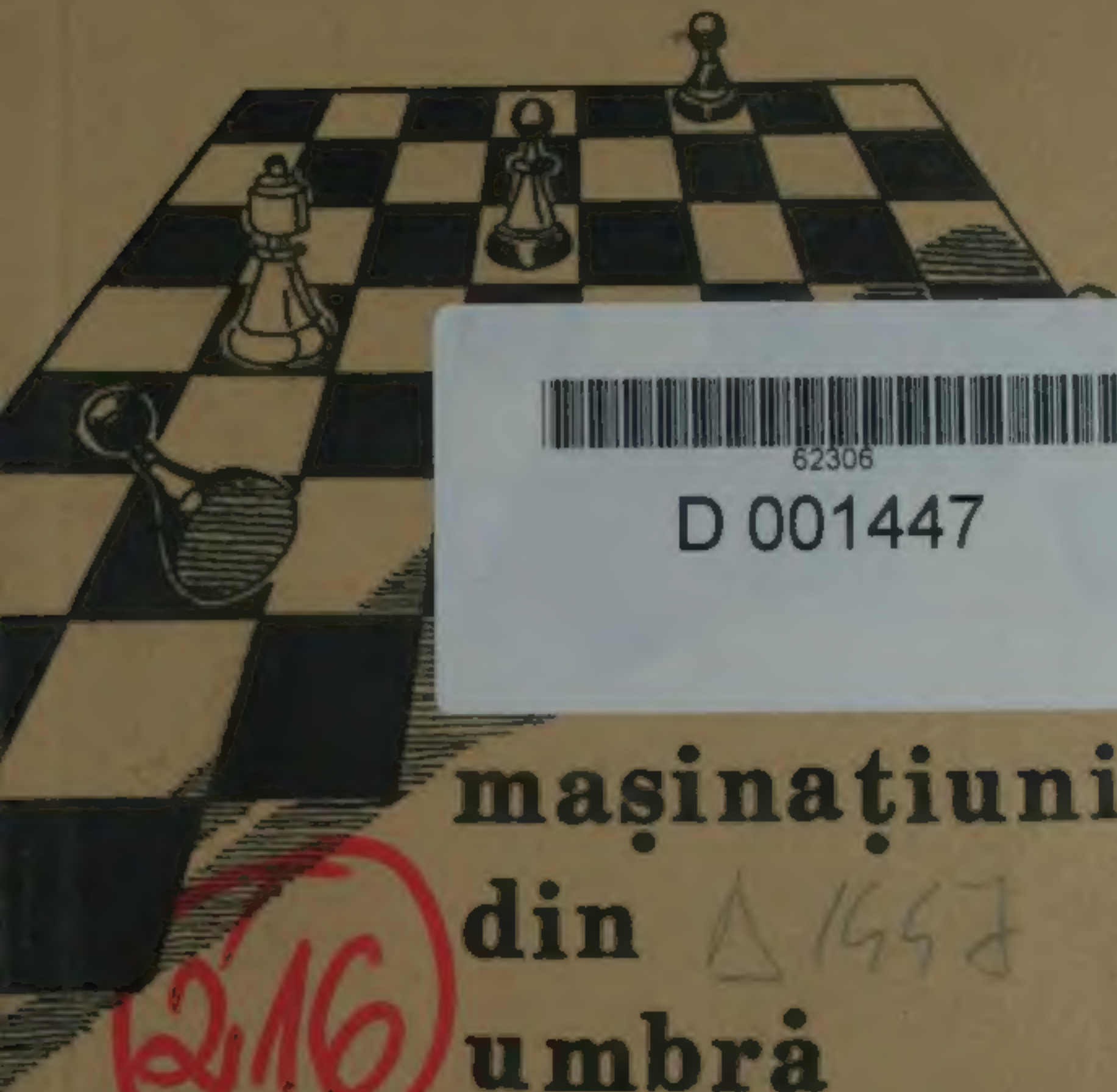

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂȚII STATULUI

62306

D 001447

mașinațiuni
din Δ 1957
umbră

6 VOLUME

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂȚII STATULUI

SECRET DE SERVICIU

MAȘINAȚIUNI DIN UMBRĂ

Nr. 329

SERVICIUL EDITORIAL ȘI CINEMATOGRAFIC
1982

PREFATA

Prezenta traducere urmărește să pună la dispoziția ofițerilor din aparatul de securitate un minimum de date referitoare la propagandă și dezinformare, atât în sensul lor de metode ale războiului secret, cât și ca arme de primă importanță ale războiului psihologic.

Lucrarea lui David Owen: *Bătălia spiritelor* — o istorie a psihologiei și dezinformării în războiul modern, care stă la baza primei părți a traducerii de față, scoate în evidență faptul că, deși într-un anumit sens, principiile de bază ale luptei psihologice sînt tot atît de vechi ca și războiul propriu-zis, folosirea psihologiei ca armă, sub formele ei cele mai complexe, aparține secolului nostru. Primul și, mai ales, cel de-al doilea război mondial au constituit tot atîtea ocazii de dezvoltare a tehnicii de luptă a tuturor participanților la confruntare, determinînd ca, mai mult decît în trecut, victoria să nu mai revină armatei celei mai temerare și mai numeroase, ci celeia mai bine dotate cu mijloace de distrugere. Drept urmare, s-a amplificat necesitatea informării asupra forței adversarului, precum și a camuflării propriilor forțe, în special prin derulare asupra punctelor tari sau slabe și a eventualelor intenții.

Totodată, creșterea fără precedent în a doua jumătate a secolului XX a puterii distructive a noulor arme și tehnici de luptă, de o parte și de alta a diferitelor fronturi, a făcut ca participanții la războiul modern să caute noi terenuri de confruntare. Astfel, influențarea moralului adversarului prin metodele propagandei și dezinformării a căpătat o tot mai mare importanță pe măsură ce lumea a devenit conștientă de pericolul enorm al unui nou război mondial — care n-ar

putea fi decât unul de tip nuclear —, iar progresul mijloacelor de comunicare în masă și explozia informațională au atins ritmuri și proporții nebănuite.

Dacă până la al doilea război mondial dezinformarea ca metodă era folosită prin excelență în activitatea de contra-spionaj, ulterior s-a înregistrat o largire semnificativă atât a conceptului, cât și a domeniului de utilizare a acesteia. Astfel, în 1945, raportul oficial redactat de unitatea specializată a serviciului secret englez considera dezinformarea ca un atribut al contraspionajului în activitatea de controlare a agenților unui serviciu străin advers, activitate în care „ceea ce contează este jocul”. La mai puțin de douăzeci de ani de la redactarea acestui raport, în 1963, experții americani în acest domeniu afirmă că „Dezinformarea nu este minciună de dragul minciunii. Ea trebuie să fie un mijloc subtil pentru determinarea unui guvern să facă ceea ce dorim noi, ori pentru împiedicarea lui să acționeze într-un mod ostil.”

Pentru a atinge acest obiectiv, serviciile de informații nu-și precupețesc eforturile de imaginație și resursele materiale, dat fiind că, în prezent, revoluția tehnico-stiințifică a determinat extinderea fără precedent a mijloacelor de verificare a informațiilor care ajung pe o cale sau alta la un guvern. Pe de altă parte, „determinarea unui guvern să acționeze într-un anumit mod” necesită extinderea activității serviciilor de informații și, implicit, a acțiunilor lor de propagandă și dezinformare, într-o sferă foarte largă de domenii noi, până în prezent neabordate. Se impun, deci, și acest lucru este realizat de majoritatea marilor servicii de informații, evitarea oricărei rutine, oricărui șablon, și angrenarea în această activitate a unor adevărate personalități din domeniile psihologiei, sociologiei, literaturii, ziaristicii etc.

Fragmentele selectate și traduse, în partea a doua a prezentei lucrări, din memoriile a doi foști ofițeri operativi ai C.I.A., ilustrează, credem, în mod convingător, felul în care serviciul de spionaj american a preluat și dezvoltat mijloacele și metodele războiului psihologic al anilor '10, folosind, în aplicarea lor, cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii informaționale.

În activitatea C.I.A., dezinformarea a devenit un procedeu frecvent întrebuințat în așa-numitele „acțiuni politice” sau „acoperite”, de fapt brutale amestecuri în afacerile interne ale altor state, vizând schimbarea unor linii politice sau chiar înlăturarea unor guverne, considerate ostile de cele

mai multe ori pentru simplul motiv că aveau o orientare progresistă. Mai mult, serviciul secret american a mers cu folosirea propagandei și dezinformării în scopuri politice până la situația de a înșela chiar publicul american cu privire la originea și substratul unor operațiuni clandestine, atrăgându-și critici și sancțiuni din partea Congresului.

Cazurile prezentate în această lucrare vor contribui, sperăm, la mai bună cunoaștere de către ofițerii din aparatul de securitate a mijloacelor specifice dezinformării și războiului psihologic și, implicit, la depistarea acestor metode acolo unde ele sunt folosite în campania de diversivitate ideologică declanșată în ultima vreme de cercurile reacționare împotriva țării noastre, activitate în care serviciile de spionaj au rolul de șef de orchestră. Cunoașterea și abordarea critică a cazurilor prezentate în această lucrare vor veni în sprijinul găsirii de către cadrele Departamentului securității statului a noi forme de contracarare a acțiunilor ostile nouă, de apărare fermă a valorilor supreme ale societății noastre.

IN LOC DE INTRODUCERE

Napoleon aprecia valoarea factorilor morali în război ca fiind de trei ori mai mare decât aceea a factorilor materiali. Și, cu toate progresele în timp ale instrucției, armamentului, strategiei sau tacticii, factorii psihologici — moralul, spiritul, inițiativa, surpriza, secretul și dezinformarea — au încă o mare importanță, fie că vizăm Belfastul sau jungla malayeziană, la fel cum au avut-o pe plaja de la Marathon cu peste două mil de ani în urmă.

Mai presus de orice, omul este o ființă care gândește. Dar și singura ființă care ucide, în mod premeditat, în luptă, o ființă din aceeași specie.

Procese de gândire raționale le dictează militarilor să adopte o anumită conduită pentru a învinge dușmanul și a evita propria lor înfrângere. Motivele pot varia: de la ura față de ceea ce reprezintă inamicul, până la dragostea de libertate; de la teama pentru propria familie, până la obligațiile disciplinei, tradiției și respectului de sine sau la cele conferite de greutatea unor ordine clare și precise. Toate aceste presiuni psihologice îl împing pe soldat într-o direcție; într-o direcție exact opusă îl trage însă instinctul profund al autoconservării. A sta în bătaia unei pusti poate rezolva problema îndeplinirii unor rațiuni superioare, dar fuga apare mai utilă pentru păstrarea propriei vieți în viitorul imediat.

Triumful unuia din cele două argumente depinde de o mulțime de factori aflați uneori în afara structurii psihice a individului respectiv. Speranța sa în victorie, teama de înfrângere, motivele politice sau religioase, încrederea în conducători, calificarea și experiența, sancțiunile pentru greșeli,

comportarea celor din jur — toate mișcă balanța într-o parte sau în alta. Chiar factori de nuanță, ca tradiția regimentului, onorurile bataliei, educația și propaganda, pentru a nu mai menționa propriile griji față de familie sau finanțe, pot fi cotelata decisivi.

În istoria războaielor s-a întâmplat foarte rar ca o armată să învingă prin scoaterea din luptă a tuturor soldaților dușmani. Victoria sau înfrângerea apar mult mai devreme, atunci când una din părți își dă seama că nu mai are șanse de a-și atinge propriile obiective. Sosește momentul când soldații se conving că rezistența nu mai are sens și atunci, oricare ar fi forțele, soarta luptei e decisă. Un număr suficient de indivizi se gîndesc la autoconservare, iar rezistența se prăbușește, de multe ori, cu o uluitoare viteză.

Evident, cu cît experiența unei armate e mai bogată, cu atît soldații ei vor fi mai greu de adus la o astfel de stare. Dar, în majoritatea armatelor, un procentaj de răniți de treizeci la sută este de ajuns pentru a produce un colaps psihologic total. Din acest punct de vedere, dezvoltarea noulor arme și strategii poate fi privită ca avînd drept scop aducerea inamicului în această situație cît mai curînd și cu pierderi cît mai mici. Și, totuși, nu puține au fost victoriile cîștigate în primul rînd prin atacarea spiritului inamicului, însoțită sau nu de atacuri fizice, prin timorarea, înșelarea, surprinderea sau demoralizarea dușmanului. Acești factori sînt atît de puternici, încît ei pot înlocui lipsurile în arme, oameni sau experiență.

Atacul asupra moralului inamicului constituie războiul psihologic în cel mai pur sens al termenului. Psihologia aplicată, folosită pentru a sădi o anumită idee în mintea dușmanului, poate deschide posibilități vaste și devastatoare.

Desigur, există destule obstacole în calea acestei „arme”. În realitate, inamicul nu e decît foarte rar inferior psihic. În afară de pericolul ca el însuși să-și elaboreze un plan propriu de dezinformare, apare mereu posibilitatea ca el să reacționeze într-un sens neașteptat.

Există tot felul de subtilități care pot fi folosite într-o astfel de luptă psihologică, dar cîteva principii de bază trebuie reținute. De exemplu, cu cît o schemă de dezinformare coincide în mai mare măsură cu propria apreciere a inamicului despre situație, cu atît este mai probabil ca acesta să se lase înșelat. De asemenea, dacă informațiile îi vor parveni în mod indirect, determinîndu-l să ajungă singur la

concluziile dorite, el va fi cu atît mai dispus să accepte concluziile sugerate ca fiind adevărate.

Un alt principiu este oferit de dezinformarea în etape. Presupunînd că dușmanul are în vedere eventualitatea de a fi dezinformat, el va fi mult mai suspicios față de primele informații pe care le capătă. Dacă, însă, el va primi ulterior informații care discreditează prima versiune, va fi repede dispus să accepte ultima variantă ca reprezentînd adevărul. În unele cazuri, sînt necesare mai multe asemenea „straturi de informații” pentru a-l convinge, dar odată determinat să creadă că a descoperit singur situația reală, inamicul se va crampona cu încăpăținare de această „realitate”, chiar dacă informațiile ulterioare îi vor arăta contrariul.

Să vedem cum pot fi apreciate faptele sau aparentele fapte? În general, cu cît informațiile despre o anumită situație sînt mai numeroase și au fost obținute cu mai mare dificultate, cu atît situația respectivă ar trebui să fie considerată mai apropiată de cea reală. Și așa, însă, trebuie să se manifeste circumspecție, intrucît un dușman abil știe că nu mai prin plasarea sub această formă a informațiilor are șanse să reușească într-o operațiune de dezinformare.

Regulile războiului psihologic se aplică și atacului propagandistic. Dacă, de exemplu, propaganda trebuie să îngrijoreze inamicul și să-l demoralizeze într-un anumit domeniu, atunci diversitatea va fi mult mai eficientă în condițiile în care faptele expuse se potrivesc cu ceea ce inamicul consideră că e adevărat, precum și dacă concluzia ce trebuie trasă din propagandă e plasată în așa fel încît destinatarul să creadă că a ajuns la ea „citind printre rînduri”. Orice fel de propagandă capătă o mai mare greutate psihologică dacă pare să provină chiar de la partea vizată, mai ales cînd redactarea, limbajul, conținutul și punctul de vedere întăresc această impresie.

Într-un anumit sens, precepțiile de bază ale războiului psihologic sînt tot atît de vechi ca și războiul propriu-zis. În formele sale complexe, rafinate, însă, această armă aparține secolului nostru. Începînd cu primul război mondial, armatele și comandanții au rămas într-un contact permanent, ani și ani de zile, putîndu-se supraveghea și interceptîndu-și mesajele cu relativă ușurință. În aceste condiții, plasarea de informații inamicului a devenit mai ușoară, dar și posibilitățile de a depista neconcordanțele au crescut. Oamenii înșiși, fără a mai vorbi despre evoluția tehnicilor de război, au de-

venit mai complex și mai sofisticat, determinând ca și metodele psihologice de atac și apărare să câștige în importanță. Acum, cind mijloacele de distrugere din dotarea unui singur soldat depășesc, uneori, forța de luptă a unei întregi unități din timpul celui de-al doilea război mondial, importanța factorilor psihologici devine imensă. Cu cît armele sînt mai periculoase pentru viitorul întregii omeniri, cu atît mai mult descurajarea și înfrîngerea unui dușman prin convingerea lui că apără o cauză pierdută devin mai însemnate decît simpla lui ucidere.

PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

Începutul primului conflict mondial a dovedit că învingătorul noului tip de război nu era nici sabia cavaleriei și nici pușca infanteristului, ci neromantica dar foarte eficienta mitralieră. La vremea aceea, germanii erau mai puternici; în plus, adversarii lor nesocoteau avantajele psihologice ale surprizei și dezinformării. Pentru statele-majore care elaborau planurile nu conta aproape nimic în afara greutății proiectilelor și numărului oamenilor dislocați pe diferitele fronturi. Bătălia de pe Somme a fost un exemplu clasic în acest sens. Pregătirile trupelor engleze erau atît de bătătoare la ochi încît germanii au început relativ tîrziu întărirea zonei vizate, socotind că era imposibil ca adversarii lor să pregătească cu adevărat un atac acolo, bănuind că trebuie să fie vorba de o acțiune de dezinformare. Cînd și-au dat seama că nu e glumă, cunoscînd bine avantajul aducerii inamicului într-o stare de falsă securitate, au făcut totul ca pregătirile lor de apărare să fie cît mai bine conspirate. Astfel că, odată declanșat, atacul englez s-a lovit de o rezistență puternică și neașteptată, soldîndu-se cu o înfrîngere serioasă pe planul moralului trupelor.

Și pe mare aliații au suferit înfrîngeri. Chiar la începutul războiului, flota germană a folosit un plan clasic de dezinformare, plecînd de la o situație creată de fapt de aliați. Propaganda dinaintea războiului, care exagera puternicul avînt al construcției de nave germane, fusese atît de eficientă, încît Marina regală engleză a luat foarte în serios puterea noului ei adversar. Pusă în fața primei concurențe se-

rioasă, după o sută de ani de supremație, Amiralitatea britanică a creditat adversarul cu mult mai mult curaj, îndrăzneală și îndeminare profesională decît avea acesta în realitate. Rezultatul a fost o prudență paralizantă, care a dat practic mînă liberă germanilor pentru a lua ofensiva în numeroase zone.

Introducerea submarinului a dat o nouă dimensiune războiului, mai ales că la început nu exista, practic, apărare împotriva acestui tip de navă. Și totuși, germanii aveau să plătească scump avantajul conferit de lansarea noii arme.

Cea mai puternică dintre națiunile neutre, Statele Unite, a fost șocată de tactica germană, iar introducerea submarinului a constituit unul din motivele esențiale care i-au determinat pe americani să intre în război. Era nevoie, desigur, de un pretext pentru acest important pas și el a fost furnizat de Departamentul de spargere a codurilor al Amiralității engleze, care a reușit să descifreze un document, devenit apoi celebru sub numele de „Telegrama Zimmermann”. În această telegramă, ministrul de externe german afirma hotărîrea țării sale de a declanșa războiul submarin și intenția, în caz că Statele Unite ar intra în război, de a se alia cu Mexico. La 3 februarie 1917, S.U.A. au rupt relațiile cu Germania, fără însă să declare război. Amiralitatea se afla în dilemă. Dacă dădea textul telegramei americanilor, aceștia ar fi intrat imediat în război, dar germanii ar fi aflat că codul lor fusese descifrat; pe de altă parte, forma mesajului evidenția clar că englezii îl interceptaseră în comunicațiile unei țări neutre, ceea ce ar fi avut un efect psihologic negativ asupra opiniei publice americane. Dilema a fost rezolvată de amiralul Reginald Hall, directorul Serviciului de informații al marinei. El a intuit că ambasadorul german din S.U.A. urma să primească ordinul de a trimite mesajul la ambasada din Mexic, într-o versiune și un cod ușor diferite. În consecință, un agent englez din Mexico City a „vizitat” oficiul telegrafic din orașul respectiv și a obținut o copie a celei de-a doua telegramă. Într-adevăr, ea era cifrată în alt cod, care însă fusese și el descifrat de experții Amiralității. Versiunea „mexicană” a fost prezentată americanilor la 22 februarie 1917, determinînd intrarea lor în război, fără a se desconfira avantajul criptografic al englezilor.

Abia odată cu ofensiva de la Amiens, valoarea surprizei și a dezinformării a fost sesizată la cele mai înalte niveluri ale comandamentului aliat. Nici un efort n-a fost precupețit

pentru a înșela inamicul asupra momentului și locului exact ale atacului principal. Bătălia de la Amiens n-a produs chiar un colaps total al germanilor, dar a influențat mult asupra moralului trupelor lor, care din acel moment au început să gândească că forțele de întărire aduse au drept unic scop prelungirea războiului.

În plus, elacurile blindate engleze începuseră să se lăcească din plin simțite în interiorul Germaniei. Alimentele lipseau, populația civilă era chemată să se sacrifice pentru ca armata să fie hrănită suficient, dar mult sub nivelul celei aliate. La sfârșitul lui 1918, populația era în pragul foametei. Numai cenzura cea mai strictă împiedica știrile despre catastrofele înfringeri ale armatei germane să ajungă la populația deja slăbită și dezamăgită.

Nou constituita echipă aliată de propagandă avea să lovească în acest moment cu un efect devastator. Ideea unei ofensive propagandistice împotriva Germaniei fusese sugerată încă din 1915, dar atunci se respinsese pe motivul că un asemenea atac ar fi fost luat drept un semn de slăbiciune. În 1918, însă, ministrul informațiilor, lordul Beaverbrook, l-a numit pe unul din magnatii presei, Northcliffe, director al propagandei în țările inamice. De la cartierul lor general din Crewe House, oamenii lui Northcliffe au trimis un potop de informații menite să exacerbeze temerile și susceptibilitățile germane. Sprijinită de scriitori de talia lui H. G. Wells și Rudyard Kipling, propaganda engleză a deschis un drum total nou, care avea să contribuie decisiv la succesele aliate și în al doilea război mondial.

Metodele de difuzare erau încă primitive. Pentru a ajunge la tranșeele germane, materialele erau trimise prin proiectile, baloane și aeroplan. Cele mai multe erau de tip „alb”, adică nu se făcea nici un efort pentru a le ascunde proveniența. Ele respectau însă două din regulile clasice ale unei bune propagande: tonul lor era de simpatizare a sentimentelor germanilor, militari și civili, iar, pe de altă parte, erau în strictă concordanță cu realitatea. Aceasta, deoarece în 1918 nu mai era nevoie de invenții sau de deformări ale evenimentelor. Experiența soldaților de pe front făcea dovada că datele pe care le menționau manifestele erau cele

reale. În același timp, conținutul lor propagandistic, potrivit cărui venise vremea ca poporul german să-și ia în mână propriul destin, să ceară cât mai curînd armistițiul și să pună capăt suferințelor ce îi erau impuse, căpăta un plus de greutate datorită acurateții faptelor expuse în mesaje.

În același timp, avioane cu rază lungă de acțiune aruncau pînă la 167.000 manifeste pe zi asupra teritoriului german, purtînd aproximativ același mesaj. În plus, ele reaminteau cititorilor că o Germanie într-adevăr democratică își va găsi locul în Europa postbelică numai cu condiția să se facă repede ceva în acest sens.

Alte materiale erau precursore ale așa-numitei propagande „negre”, a cărei proveniență era ascunsă. Mulți germani, evitînd efectele cenzurii severe, apelau la presa țărilor neutre pentru a afla știri despre lupte. Echipa aliată nu controla efectiv aceste ziare, dar o masă de „scrisori din partea cititorilor” erau plasate redacțiilor respective prin intermediul ambasadelor engleze din țările neutre. Tonul acestor scrisori era net progerman, pentru ca ele să nu fie cenzurate, dar în fiecare apărea cel puțin o comparație între condițiile în care luptau bravii soldați germani și luxul vieții din Anglia și Franța. În timp ce cărți și ziare, pamflete și manifeste luau drumul Germaniei, în tranșee erau difuzate noi ediții ale vechilor ziare germane de front, redactate și tipărite cu grijă de aliați în aceeași formă ca și originalele. Numărul lor trecea de jumătate de milion pe săptămînă. Efectul acestor măsuri propagandistice asupra populației germane a fost într-adevăr copleșitor. Germania devenise un obiectiv ideal pentru războiul psihologic.

În sfîrșit, primul război mondial s-a încheiat. Deși armata germană a fost înfrîntă pe cîmpurile de bătălie, modul în care a fost prezentată încheierea păcii tîndea să mascheze acest adevăr clar. La numai cîteva luni de la semnarea armistițiului, însă, zvonul că armata fusese lovită pe la spate de lășitatea politicienilor civili începea să cîștige teren. În timp, această legendă propagandistică avea să ducă la o puternică dorință de revanșă și la o profundă neîncredere în guvernul democrat, deschizînd drumul către un nou război, mai distrugător, ce avea să se declanșeze doar cu două decenii mai tîrziu.

CATRE UN NOU RAZBOI

Adolf Hitler părea o figură caraghioasă pentru mulți oameni din afara Germaniei. Ceea ce nu se știa era marea sa capacitate de a cunoaște mentalitatea compatrioților și pe aceea a altor conducători de state. A reușit să se folosească de necazurile reale ale germanilor pentru a pune mina pe putere și, apoi, pentru a se lansa în nebunăscă sa aventură pe baza exploatării factorilor psihologici.

Pentru a-și atinge scopurile, Hitler a încălcat în secret prevederile tratatului de la Versailles, care interziceau Germaniei să-și dezvolte armata, realizând astfel forța necesară pentru a declara ulterior, în mod deschis, că tratatul era nul și neavenit. Astfel, naștii au trecut la elaborarea primului act de dezinformare al celui de-al doilea război mondial, la umbra căruia au reușit să-și construiască cea mai puternică mașină de război de până atunci.

Dezvoltarea armatei a fost o sarcină relativ ușoară pentru Hitler, deoarece nucleul deja exista. Și-a luat totuși precauțiile necesare: ordinele erau date verbal, cifrele nu erau niciodată consemnate, iar publicarea anuală a listei ofițerilor a fost suspendată, pentru ca sporirea numărului lor să nu dea de banuit. În numai optsprezece luni, efectivele armatei germane au crescut practic de trei ori, iar acesta era doar începutul.

În 1936, Hitler a hotărât să treacă peste prevederile tratatului de la Versailles referitoare la Renania, trimițând în această provincie trupe, care au defilat prin orașe însoțite de fanfare, cu flamurile în vânt și baionetele la arme. Impresia francezilor a fost că Germania trimisese în Renania trei divizii, respectiv 40.000 de oameni. De fapt, fuseseră doar trei batalioane. O singură divizie franceză din cele treisprezece staționate pe celălalt mal al râului ar fi copleșit forțele germane. Reputația de duritate a lui Hitler și prestigiul forțelor sale armate crescuseră însă într-o asemenea măsură, încât nimeni n-a făcut nici o mișcare. El avea să repete procedeul pentru a cîștiga și alte teritorii, iar odată cu trecerea timpului și creșterea forței militare germane, represaliile erau din ce în ce mai dificil de aplicat. În 1938, Hitler a anexat țara sa natală, Austria. La 12 martie, după câteva luni de amenințări, el și-a trimis trupele peste frontieră și, fără să întâmpine vreo rezistență, acestea au intrat în Viena

în triumf. Și totuși, deși în plină ascensiune, invincibila mașină de război nazistă începuse deja să dea rateuri. Tancurile oboseaseră după numai câteva sute de kilometri străbătuți pe șosele bune până la Viena, jumătate din ele fiind nevoite să abandoneze cursa, iar aprovizionarea funcționase atât de prost, încât armata a fost nevoită să recurgă la resursele populației locale. Pe de altă parte, pentru a invada Austria, care nu opusese nici o rezistență, Hitler trebuise să disloce trupele aflate la frontiera cu Franța, țară ce pe vremea aceea dispunea de una din cele mai puternice armate din lume. El și-a putut permite acest lux fără a se teme de o eventuală reacție franceză, întrucât mașina propagandistică a lui Goebbels făcuse o formidabilă publicitate invincibilei linii Siegfried de la frontiera de vest, care, de fapt, era o ruină. Dar francezii, ei înșiși tributarii unor mari eforturi pentru fortificarea propriei lor apărări, pe linia Maginot, mult mai solidă decât cea germană, s-au arătat cu ușurință dispuși să-i creadă pe adversarii lor în stare de ceva și mai formidabil. Sistemul tranșelor din primul război mondial exercita încă o puternică influență în gândirea militară, iar ideea unor poziții germane de necucerit a constituit o scuză ideală pentru ca nimeni să nu-și asume nici un risc. Lumea văzuse pe ecranele cinematografele doar cele câteva secțiuni ale liniei Siegfried ce fuseseră efectiv construite, așa cum văzuse doar tancurile care ajunseseră la Viena. Astfel, neobstrucționată de nimeni, reputația de forță a lui Hitler a mai urcat o treaptă în aprecierea lumii.

Cu toate acestea, invazia preconizată se dovedea greu de justificat. În cazul Cehoslovaciei, Hitler se confrunta cu o linie de apărare mult mai puternică decât linia Siegfried și cu o armată de un milion de oameni, forțe ce, adăugate la cele ale Franței, cu care Cehoslovacia era aliată, depășeau de două ori efectivele germane. Și atunci, fîhrerul s-a folosit de minoritatea sudetă, pe care, printr-o propagandă bine organizată, a determinat-o să ceară reunirea cu Germania, sprijinind această cerere cu amenințări proprii. Combinația psihologică între declarațiile de pace ale lui Hitler și teama de forță militară germană a fost atât de puternică, încât guvernul din Cehoslovacia, cu toate posibilitățile sale de apărare, i-a cedat teritoriul sudet și, odată cu el, linia de apărare pe care Hitler n-ar fi putut-o cuceri prin forță. Pasul următor era de presupus. În septembrie 1938, el cucerea întreaga Cehoslovacie fără să tragă măcar un foc. Odată cu te-

torului, au fost capturate de două ori mai multe tancuri decât produsese până atunci uzinele germane.

Incidentul de la Gleiwitz¹ a furnizat pretextul, un an mai târziu, pentru invadarea Poloniei. De data aceasta, însă, spre surprinderea lui Hitler, Anglia și Franța au reacționat, declarând război. Totuși, psihologia și dezinformarea au continuat să-l aducă victorii lui Hitler. Chiar în timp ce Polonia era cucerită, aliații ei rămăneau paralizați de mitul invincibilității germane, în vreme ce Reichul se afla practic fără apărare în fața oricărui atac hotărât ce ar fi venit din vest.

Iată, deci, ce efect însemnat au avut planurile de dezinformare germane concepute înaintea războiului. Ideea forței germane prinsese atât de tare, încât a determinat deformarea aprecierilor anglo-franceze. În primele săptămâni ale războiului, în timp ce Wehrmachtul ocupa Polonia, adversarii occidentali ai Germaniei dețineau informații că în partea de vest a acestuia se mai aflau cel mult 25—28 de divizii. Serviciul de informații englez a considerat aprecierea ca fiind prea optimistă și a umflat cifra la 30—35. Francezii, deși cu o săptămână înainte de declanșarea războiului aveau gata de luptă 72 de divizii, au considerat situația și mai puțin favorabilă, estimând forța germană la 135 de divizii, serviciul de informații francez pretinzând că a identificat 26 de divizii din 43 numai pe linia Siegfried.

Totul era o iluzie. Hitler, convins că aliații nu vor risca un atac pentru a-l salva pe polonezi, își planifică mișcările pe această bază. Și, din păcate, a avut dreptate. În condițiile expectativei adversarilor, el a putut astfel să-și asigure întreaga frontieră cu Belgia și Olanda cu un număr redus de efective, între care ponderea o dețineau gărzile civile. Comandantul francez al frontului de vest avea de șase ori mai multe tunuri decât adversarul său direct, iar germanii nu dispuneau acolo de nici un tanc, în vreme ce francezii aveau peste trei mil. Timp de opt luni, propaganda germană a asigurat răgaz armatei pentru a se refăce după atacul Poloniei, fără ca adversarii lor să încerce să profite în vreun fel de acest răgaz.

În împrejurările descrise, către mijlocul anului 1939, poziția engleză ajunsese a fi disperată. Practic, acum, nu s-ar

¹ Atacul asupra stației de radio de la Gleiwitz de către un comando german în uniforme poloneze, descris, printre altele, în lucrarea: *Atentate care urmaso să schimbe lumea*, de V. Botovitch, Ed. Militară, 1979.

fi putut face nimic în fața unei invazii germane peste Canalul Mincii. Nu rămăneau decât să se încerce, prin toate mijloacele, determinarea germanilor de a renunța la planurile lor de ocupare a Angliei, cel puțin până la organizarea unei apărări solide. Și de data aceasta, mijlocul cel mai eficient s-a dovedit a fi cel psihologic.

Simpla afirmație că englezii erau gata să respingă o invazie nu era de ajuns. Germanii s-ar fi așteptat ca propaganda engleză să facă această afirmație, fie că era adevărată, fie că nu. De fapt, dacă englezii erau atât de increzatori în forțele lor, un argument mult mai puternic l-ar fi constituit tăcerea, în speranța de a-l atrage pe Hitler într-o cursă. Germanii însă n-ar fi pus la îndolală ceea ce ar fi văzut cu proprii lor ochi: trupe, tancuri, provizii, trafic radio, toate camuflate cu grijă. Era de așteptat ca ei să efectueze o recunoaștere detaliată a zonei pe care aveau s-o invadeze, deci, trebuia ca adversarul să aibă ce vedea.

Antrenarea oamenilor și realizarea echipamentului, chiar la o scară modestă, ar fi cerut mult prea mult timp. Sistemele de apărare trebuiau construite din ce se găsea la îndemână, astfel încât să fie tot atât de convingătoare și de simple ca niște decoruri de teatru. Și astfel, soldații au fost făcuți din carton și îmbracați în uniforme; tancurile, mitralierele și camioanele, din lemn; s-au mai realizat niște curse pentru tancuri din crengi și scinduri și s-au mai săpat niște tranșee, iar zonele „unde se concentrău forțe” au fost acoperite cu urme de șenile. Din carlinga unui avion aflat la câteva sute de metri înălțime deplasându-se cu 300 de kilometri pe oră și hărțuit continuu de avioane de vânătoare, iluzia ar fi fost destul de convingătoare, mai ales dacă era confirmată și de fotografii.

În cazul în care germanii ar fi revenit pentru verificarea altel zone, „tancurile” și „oamenii” erau împachetați și transportați în alt loc pe coastă, pentru montarea unui nou decor. În absența lor, locurile redevenite pâynice și liniștite, ca mai înainte, puteau genera interpretelor germani de fotografii aeriene impresia unei atente camuflări a tuturor dispozitivelor reperate de ei anterior. Serviciile de informații militare germane au înregistrat, astfel, „continua întărire” a coastelor de sud și est ale Angliei. În timp, modelele camuflate au devenit mai complexe. „Oamenii” erau produși în serie, din cauciuc și plastic, iar unele piese de tehnică de luptă erau chiar acționate electric, pentru a da impresia de mișcare.

Fantezia englezilor nu s-a oprit aici, ci pentru convingerea germanilor ca orice încredere în tehnica științifică, Zvonuri despre o „armă secretă” din partea germanilor. În plus, Selton Delmer a transpus în viață unele dintre aceste exemple de genul „Și noi”.

Odata cu trecerea pericolului invaziei A în toamna anului 1940, lupta a început pe un nou front: desertul. Acesta avea propriile sale legi și și impunea condițiile, necesitând schimbarea totală a regulilor. Camuflarea era în același timp totală și inexistentă. O întreaga armată se putea afla imediat sub linia orizontului în orice direcție sau a-și indica prin vreun semn prezența. În câmpul vizual, chiar un singur om sau un vehicul sareau în ochi ca o mușcă pe un perete alb. La distanțele la care se desfășura lupta, în desert nu exista nici un mijloc prin care se poate fi ascuns măcar un singur lanț, iar surpriza devenise un lux.

În Egipt, generalul Wavell, era un adept hotărât al surprizei, înainte de război el scriind chiar o carte despre principiile dezinformării. Acesta a înființat în Cairo o unitate specială, în care l-a încaadrat și pe iluzionistul Jasper Maskelyne. După cum se știe foarte bine, ceea ce nu poate fi ascuns, poate fi deghizat, iar iluziile puteau fi folosite la fel de bine.

În timpul războiului, generalul Wavell a folosit cu succes iluziile pentru a-i face să creadă pe germani că armata sa era în poziție de atac și că se pregătea să invadeze Egiptul. În realitate, armata sa era în poziție de apărare și se pregătea să respingă orice atac. Iluziile au fost folosite și pentru a-i face să creadă pe germani că armata sa era în poziție de retragere și că se pregătea să abandoneze Egiptul. În realitate, armata sa era în poziție de apărare și se pregătea să respingă orice atac. Iluziile au fost folosite și pentru a-i face să creadă pe germani că armata sa era în poziție de retragere și că se pregătea să abandoneze Egiptul. În realitate, armata sa era în poziție de apărare și se pregătea să respingă orice atac.

În timpul războiului, generalul Wavell a folosit cu succes iluziile pentru a-i face să creadă pe germani că armata sa era în poziție de atac și că se pregătea să invadeze Egiptul. În realitate, armata sa era în poziție de apărare și se pregătea să respingă orice atac. Iluziile au fost folosite și pentru a-i face să creadă pe germani că armata sa era în poziție de retragere și că se pregătea să abandoneze Egiptul. În realitate, armata sa era în poziție de apărare și se pregătea să respingă orice atac.

două vapoare putea fi coincidența. Dar când unei vapoare lua drumul puteau să se întâmple și alte lucruri.

Și aceasta pe o coincidență să fie și mai greu. La inițiativa lui s-a trimis.

În timpul războiului, generalul Wavell a folosit cu succes iluziile pentru a-i face să creadă pe germani că armata sa era în poziție de atac și că se pregătea să invadeze Egiptul. În realitate, armata sa era în poziție de apărare și se pregătea să respingă orice atac. Iluziile au fost folosite și pentru a-i face să creadă pe germani că armata sa era în poziție de retragere și că se pregătea să abandoneze Egiptul. În realitate, armata sa era în poziție de apărare și se pregătea să respingă orice atac.

arma dezinformării. După această etapă, dezinformarea tactică a făcut loc dezinformării strategice aplicată la o scară infinit mai mare.

RAZBOIUL UNDELOR RADIO

legi specifice.

au dat tonul. așa cum s-a întâmplat cu atâtea idei și tehnici noi în arta militară, au fost germanii. Dr. Josef Goebbels, ministrul propagandei, descoperise de timpuriu că

denumirea codificată a programului de analiză și interpretare obținut

radioul era o arma redutabilă ce putea fi folosită

mondial demonstrase valoarea așa-zisei
Dacă radioul putea înlocui și perfect

de mare și în domeniul pro
mult mai dificil, mai subtil și mai eficient.

Propaganda „albă”, adică emisiunile transmise, de exem-

plu, de armelor germane și înfrângerilor engleze; efectul ei era însă diminuat de faptul că acesta era exact genul de știri pe care ascultătorii englezi se așteptau să le afle de la un post de radio dușman, fie că ele erau adevărate sau nu. În schimb, dacă un post de radio englez ar fi transmis în mod normal emisiuni proengleze, efectul oricărui știri proaste ar fi crescut de câteva ori, deoarece ascultătorii ar fi inclinat să le accepte ca adevărate. Aici începea rolul propagandei „negre”. Dacă germanii înfățișau o stată care se emita programe pentru a părea un post englez, atunci majoritatea programelor trebuia să construiască în exact ceea ce ascultătorii așteptau de la un post englez veritabil. Cu alte cuvinte, programele urmau să fie antigermane, antinaziste, proengleze și proaliat. Printre ele erau însă presarate cu ure faceau, de exemplu, aluzii la afaceri necinstite sau sus-puse, la înfrângeri tragice nu prea bine explicate ori la alte elemente clasice pentru submina-

rea multe vești sumbre ori prea multă critică și asculta-

puține elemente de acest fel și efectul n-ar fi suficient de mare pentru a se atinge scopul urmării

Germanii și-au început ofensiva propagandistică în iarnă, 1939-1940. În această perioadă, care părea că cea mai în numele Partidului Comunist Francez sau cea mai în numele unei organizații engleze animentale aflate în Irlanda. În acest fel, se puteau multe critici guvernelor și ale altor țări ale războiului fără a da de bănuit că provin de la germani. Activitatea posturilor clandestine

„Blitzkriegul” a creat haos și confuzie într-o zonă foarte im-

au început să raspin-
a cincea”, formată chi-

de prostie și incompetență și-i
statuau pe ascultători să fugă din Paris către provincie. Pe
măsură ce germanii avansau, panica și confuzia creșteau.
Tema „coloanei a cincea” a fost preluată și exacerbata de
ziarele franceze, morala a început să scadă, iar francezii au
tre ei, decât opunându-se înaintării germane. Alte emisiuni

germanii în orașele ocupate va consta în confiscarea tuturor
bancilor aflate în bănci. „Informația” respectivă a declanșat
un veritabil asalt asupra băncilor, determinând o criză eco-
nomică totală în unele zone.

Alte campanii propagandistice lansate de posturile clan-
destine ale lui Goebbels vizau stîrnirea unei animozități in-
tre Franța și Germania. Ele au ajutat suficient Franța pentru a

Criticele la adresa guvernului erau sus-
ținute de cifre umflate ale înfrângerilor franceze și urmate
de cereri pentru o pace imediată. Pe de altă parte, stațiile
clandestine germane au început să emită mesaje codificate
către inexistente grupări antiguvernamentale din interiorul
Franței, sugerind prin aceasta că o mare parte a poporului
francez era gata să răstoarne guvernul dacă nu puneau cît mai
repede capăt luptelor. Se emitea de către trei stații, ai căror
crainici pretindeau că vorbeau din Franța, dar de fapt se
aflau pe teritoriul german. După începerea negocierilor pen-

continuat pe același ton, pînă cînd francezii au acceptat toate
condițiile puse de Hitler

În aceste împrejurări, Anglia rămăsese principalul obiec-
tiv al războiului psihologic german. La 22 iunie 1940, Goeb-
bels a ordonat ca după acceptarea condițiilor germane de
pace de către francezi, stațiile de radio să-și înceteze emi-
siunile. Cîteva zile mai târziu, ele declanșau o puternică cam-

panie împotriva Angliei.
meri englezi, care erau
recrutați de William Boyce.

respectiv, se comporta stupid lăsând războiul să

Ata timp cât Churchill se afla la conducere, mizând pe
multe șanse la un succes al acestuia. În consecință, propa-
ganda din Germania și în întreaga lume a fost condusă de Churchill. Programele abordau tema păcii, vorbind despre avan-
tajele ofertelor prezentate de Hitler și îngrijorarea în lega-
tură cu viitorul, în caz că aceste oferte n-ar fi acceptate.

vederea casturnării lui Churchill.

Dupa epuizarea temei păcii, stațiile lui Goebbels au tre-
cut la ofensiva generală, combinând „atacurile” la adresa
nazistilor cu istorii care discreditau personalitățile conducă-
toare engleze, cu mărturii despre ororile luptelor din Polo-
nia sau de la Dunkerque, insinuând că ascultătorilor englezi
le era ascuns adevărul de către ziarele oficiale. Pe la sfârșitul
lui iulie 1940, s-a trecut la repetarea sistemului folosit în
Franța pentru înspăimântarea populației, adăugându-i-se va-
rianta pericolului reprezentat de trupele germane, care, echil-
brate în uniformele engleze, erau chipurile parășutate în insulă
cu misiuni de spionaj și sabotaj. Acțiunea era de efect, in-
trucit mlașca convingerea englezilor potrivit căreia, după
succesul „Blitzkriegului” din Franța, acest război avea calități
miraculoase, făcând din el un adevărat mit. Pentru a contra-
cară această amenințare considerată foarte reală, englezii au

gurele parășute apărute pe cerul Angliei erau fie ale pilo-

epatului lui 1941. Insa, când invadarea Angliei a ieșit
împotriva lui Hitler, a fost loc al celui împotriva

trupele germane a posturilor de radin en-
— spunea Goebbels — ca emisiunile

fund real”. În consecință, el a dat instruc-
se interzică prin ordin trupelor să asculte posturile
dusmano.

Adevărul e că englezii trecuseră la... contraatac propa-
gandă înăd din toamnă 1940.

nu era numai un scriitor de talent. El facuse școală în Ger-
mania, unde a fost profesor de literatură engleză.

catori nazisti. Așa se face că, la 19 iulie 1940, când Hitler a
pronunțat în Reichstag discursul prin care oferea englezilor
pacea, Delmer a fost desemnat să redacteze răspunsul B.B.C.

tr-un discurs pronunțat în cei mai colorați termeni ai ger-
maniei naziste.

Duff Cooper l-a angajat în echipa de propagandă „neagră”
condusa de Political Warfare Executive.¹ În acea vreme, la
programele de propagandă „alba”, care cistigau tot mai mulți
ascultatori în Germania, fuseseră adăugate doua posturi de

(Parlamentul Războiului Politic)

stinga, condus de un grup
Radio Revolutia europeana.
dreapta antinaziste, condus
sicii de la Weimar, care b-
preluat conducerea postului

homului, desocoteau :

serma sacrificiilor Germaniei". Ceea ce i-a asigurat, însă, în principal, succesul lui Delmer a fost atenția lui pentru detalii, care contribuia mult la crearea impresiei de realitate. El era obligat să asculte ascultătorilor programului. El a ales o mare grijă chiar denumirea postului, botezându-l G.S. 1. În jargonul transmisiunilor germani inițialele deveneau Gustav Siegfried Eins, indicativ vag secret și munitar, care putea fi interpretat fie ca Generalstab 1 (statul-major 1), fie ca Geheimsender 1 (postul de radio secret 1). El s-a gândit, de asemenea, și la un prezentator potrivit, care să dispună de voce și accentul adecvate pentru a-l convinge pe ascultători de adevărul identității sale. Delmer a evitat să cadă în cursa alegerii unui vorbitor de germană foarte corectă și fără nici un accent, cursa în care căzuseră mulți dintre craniile lui Goebbels. El a ales un berlinez, numit Paul Sanders, care plecase din Germania în 1938 și se oferise voluntar pentru a executa misiuni pe teritoriul Europei ocupate. Vocea sa era aproape perfectă, cu ușorul accent berlinez al unui ofiter prusac ce era de așteptat să vorbească din un asemenea post. Delmer i-a dat lui Sanders numele

De „Der Chef”, iar prima emisiune a postului G.S. 1 a avut loc în mai 1941. Subiectul primei tirade a „șefului” împotriva conducătorilor nazisti a fost fuga în Anglia a lui Rudolf Hess, pentru a-l determina pe Churchill să încheie pace. Răspunzând chipurile la întrebările ascultătorilor, „Der Chef” a declarat că Hess era un nebun care s-a pus în slujba lui Churchill, unul dintre „me-

[illegible]

cu evenimentele. La scurt timp după ce G.S. 1
vor avea loc evenimente dintre cele mai grave,
invadarea Rusiei. Imediat s-a apreciat că „Der
surse în interiorul guvernului. Desigur, aceasta a fost
tru formarea unei impresii convingătoare,
știa că nu se putea baza doar pe noroc. Pentru a-și
echipa sa recurgea la studiul tuturor

Informații prețioase erau
obținute și prin intermediul microfotodelor ascunse în
mărele prizonierilor

...ala, corespondența dintre Germania și țările neutre a fost trecută printr-un filtru fin, reținându-se toate ce puteau fi folosite.

Rezultatele justificau adesea eforturile facute, cum a fost în cazul scandalului cu cupoanele de îmbrăcăminte. „Der Chef” a anunțat că o serie de femei cu... poziție își vindeau bunurile pentru îmbrăcăminte. Întrucât soții lor, persoane cu funcții în partidul nazist (care erau menționați nominal) le spusese că cererea de îmbrăcăminte de iarnă pentru armata din Rusia va fi atât de mare încât aceste articole vor dispărea de pe piață, făcând ca bunurile să-și piardă valoarea. La câteva săptămâni, scandalul inventat de G.S. 1 s-a produs în realitate, fiind menționat de un ziar din Kiel.

Si alte istorii au ajuns la cunoscuta. Unul dintre primii servitori ai șefului familiei acestuia se aprovisionându-se din mod legal nu avea acces la matrice exista și funcționa zută încât cel vizat a trebuit numai sistemul obișnuit de fusese confecționată după trate într-un lagar de prizonieri de modul cum conducătorii nazisti eludau azare în vigoare

era plasa cu multă subtilitate. În majoritatea cazurilor,

Echipa de la Atlantuksender a avut de accentul și cunoștințele de baza necesare pentru a se face

homb

homb

homb

homb

cunoscind originea postului, erau con-

Europa de vest. Cum la intrarea
der erau în toi pregătirile pentru
din obiectivele postului a fost
germane din vest că acest front es-
se putea decide soarta războiului.
în două idei concrete: prima, că tru-

este

O altă campanie dusă de postul respectiv a fost cea a
dezertarilor. Se dădeau cifre în continuă creștere cu privire
la numărul soldaților care reușeau să fugă de război. Chiar
dacă, în principiu, dezertările erau condamnate de către crai-
nici, aceștia aveau grijă să indice cu exactitate modul cum
procedaseră cei ce reușiseră, ori în ce au constatat greșelile celor
ce fusese răsunși, sugerându-se astfel calea cea mai bună
spre dezertare.

Dupa debarcare, Soldatensender a transmis inițial infor-
Wehrmachtul, apoi a adoptat punctul de vedere al soldatului
german tradat de cei care-l conduceau. Atentatul nereușit
impotriva lui Hitler a însemnat pentru Soldatensender ocazia
de a-l ataca pentru prima oară în mod deschis pe dictator,
afirmând că Hitler era un nebun care habar nu avea de re-
gulile războiului, bazându-se pe astrologie, misticism și in-
tuție și luând hotărâri ce costau viețile a sute de mii de oa-
meni; bineînțeles, complicității erau laudate pentru compe-
tență, experiență și bunul lor simț. Pe măsura ce situația
Germaniei se înrăutățea, unitatea conducătorilor naziști ca-
pata fiind tot mai puțină, Soldatensender a reușit, de pilda, să-l discrediteze și să determine în-
taturarea lui Himmler.

Sesizând succesul postului englez, conducătorii naziști
l-au căutat să-l hrănească puternic. Rezultatul a fost că

Propagandei condusă de
torse era împotriva sa. De teamă, ordinele de evacuare au
panica. Aliații câștigaseră războiul undelor, așa cum aveau
să câștige și pe câmpul de luptă.

SABOTAJ ȘI ACTIVITATE SUBVERSIVĂ

La începutul războiului, arma psihologică era aproape
singura pe care puteau conta englezii în lupta cu cel care
deveniseră practic stăpânii Europei continentale. Cele câteva
atacuri ale micilor grupuri de rezistență aveau asupra ma-
efectul unor întepături de ac. Doar
rezultatele psihologice justificau efortul de a organiza acest
gen de lovituri, stimulatoare pentru englezi și pentru aliații
lor din Europa ocupată, în măsura în care reaminteau hit-
leriștilor că nu reușiseră decât să-și asigure ura celor pe
care-i ocu-

Mai întâi, această ură a luat forme simple de exprimare,
prin anumite lozinci și gesturi, cum erau portul triclorului
de către francezi, parasirea imediată a unui local în care
era un soldat inamic sau arborarea steagurilor naționale, a
crucilor de Lorena și a garoafelor, simboluri ale Rezistenței
franceze, respectiv olandeze. Cel mai eficient dintre aceste
simboluri a fost inventat de fostul ministru belgian Victor
de Lavelle: este vorba de semnul „V”, semnificând „victo-
ria”. Acesta era ușor de înțeles, având aceeași semnificație
germani, și se putea desena foarte
rapid. Mai mult, semnul literei „V” în alfabetul Morse (punct-
punct-punct-linie) era analog din punct de vedere sonor cu
celebra prima măsură din simfonia a V-a beethoviană.

motiv pentru care a fost
tuturor emisiunilor destinate

1400 de tuturi.

durata

Franța, cele aproximativ o
trajul de peste un milion, unei
nivel de profesionalizare. Deși li
tribuit totuși la unirea unor grupuri
altfel nu s-ar fi cunoscut și n-ar fi avut n
umea din afara sau cu propria lor mișcare
de altă parte, ea a contribuit la susținerea

inert, populația din Germania
insuficient, să încurce ordinele și să dezorganizeze cât putea
întreaga activitate economică. Scrierile între Germania și
substanțiu din activitatea grupurilor
telefonice se întrerupeau și apoi erau astfel reparate încât con-
vorburile să poată fi ascultate, medicii reduceau forța de
munca, declarând tot mai mulți oameni bolnavi sau inapți etc.

creata de englezi, Special Operations Executive (S.O.E.), care
a pus la punct, printre altele, o serie întreaga de bombe și
arme mascate sub aparențe inofensive, destinate agenților
Rezistenței: sticle de lapte care explodau la deschidere, felii
de pine explozive, țigări, carbuni și bucați de lemn ce se
reau în aer când li se dădea foc etc. Avantajul folosirii lor
consta în imposibilitatea prinderii autorilor atentatelor și în
creșterea stării de tensiune în rândul ocupanților.

Tot S.O.E. s-a ocupat și cu confecționarea permiselor de
circulație și a cartelelor de raționalizare false, asupra terito-
riului Germaniei fiind aruncate mii de exemplare din acestea
de fiecare dată când autoritățile emiteau un nou model. Au
fost, de asemenea, răspândite afișe și manifeste prin care alii
civilii, cât și soldații germani erau îndemnați și sfătuiți cum
să saboteze procesul de producție în cele mai diverse do-
menii. Scopul acestor manifeste nu era doar de a determina

abolaj în masă, ci mai ales de a provoca

1942, la Dieppe. În perioada premergătoare operațiunii,
le radio engleze au transmis avertismente popu-
zonele Pas-de-Calais, Normandia și Flandra. Tot-
Warfare Executive a anunțat Vaticanul să se
pentru protejarea valorilor religioase din zonele res-
în timp ce raidurile aeriene și de comando au sus-
aceeași variantă, abătând atenția inamicului de
exact unde era prevăzută acțiunea. Hitler a fost con-
debarcarea va avea loc în nordul Franței, din acest
e vedere planul soldându-se cu deplin succes. Din

ceze
toare operațiune, inclusiv semnalul prin care B.B.C. urma
sa avertizeze rezistența locală la declanșarea ei. Cunoșcând
aceste planuri, germanii au elaborat propriul lor sistem de
dezinformare, constând în plasarea de informații către aliați
rare să facă zona și mai atractivă pentru aceștia. Totodată,
ei au reușit să descifreze o parte din mesajele marinei en-
gleze. Rezultatul a fost că în loc să se confrunte cu trupe
slabite și slab dotate, trupele aliate s-au trezit în fața unor
din cele mai experimentate și agile unități ale armatei ge-
mane. Debarcarea a fost respinsă pe plajă, costând viața a
peste 6000 de soldați englezi, față de numai 600 ai inami-

Într-un sens, însă, Dieppe a constituit o înfrângere și
pentru germani, care au socotit de acum că pot respinge
acest gen de atacuri aliate cu minimum de efort. Propria lor
propaganda, care a transformat această operațiune, de fapt
un „test” de dimensiuni reduse, în „marea încercare de de-
barcare a trupelor aliate”, i-a prins în cursă, făcându-i doi
ani mai târziu să ignore sau să subestimeze pericolul.

Cât despre invazia propriu-zisă, opinia tradițională ger-
mană, exprimată de Gerd von Runstedt, era aceea că aliații
vor prefera drumul cel mai scurt, indiferent de obstacole. Se
părea că după ce el obținuseră atâtea victorii folosind ele-
mentul surpriză, nu erau capabili să-i crediteze pe adversarii
lor cu aceeași originalitate. Puțini erau cei care, printre ei
și feldmaresalul Rommel, credeau că aliații vor debarca
într-un loc neașteptat.

Alții renunțaseră la idee :

Primul dintre planurile de dezinformare cu privire la momentul și locul debarcării a fost elaborat în 1943 și denumit „Cockade”. Activitatea aviației engleze, operațiunile de comando, mesajele către Rezistența franceză au fost orientate să sugereze iminența unei debarcări în toamna aceluiași an. Se conta că germanii, îngrijorați de această amenințare, își vor menține trupele în Franța, renunțând să întărească

1. tancuri și 22 divizii de infanterie.

de comunicare era însă o armă cu două
senzii: i se știa că Londra știa că agentul
fusese prins, ei ar fi putut trata automat ca false toate in-
formațiile primite prin el, deducând, printr-o simplă inver-
sare, adevărul. Deci, trebuia acționat pentru a-l convinge pe
că agentul era în continuare considerat liber. Dacă
se trimitea arme, acestea trebuiau trimise,
ca pierderea lor era compensată prin suc-
obținut în activitatea de dezinformare.

atenției germanilor de la zona Canalului Minciu
ceea ce era în concordanță cu una din ideile preferate ale
lui Hitler. O asemenea variantă i-ar fi confirmat „intuiția”
generalilor germani, care susțineau că

fost convingși de eventualitatea debarcării
 și menținuți acolo 16 divizii, dintre care
 făceau în

vegia, în momentul de
asamblate forțele? În
nordul Norvegiei dar și locul unde se pregăteau o parte din

Cel mai bun mijloc era folosirea agenților, care transmiteau în Germania ceea ce vedeau cu ochii lor sau ceea ce li se spunea. Chiar și în acest fel însă trebuia lucrat cu grijă, pe baza multor informații provenind dintr-o singură sursă făcându-i pe germani suspicioși. De asemenea, au fost elaborate cu grijă acoperirile ce justificau deținerea informatorilor de către agenții respectivi. „Brutus”, de exemplu, era un ofițer polonez ce făcuse parte din Rezistența franceză și fusese prins de germani. El s-a lăsat „recrutat” de Abwehr, care l-a trimis în Anglia, unde, imediat ce a ajuns, și-a oferit serviciile „statelor”. Cu toate acestea, au existat la început rezerve în folosirea lui, nu din lipsă de incredere, ci pentru că s-ar fi putut ca germanii înșiși să-și suspecteze propriul agent și să-l recepționeze „invers” informațiile. El era însă omul potrivit pentru a vizita unitățile poloneze ce se aflau în realitate în Scoția, iar ca militar de carieră putea da informații mai concrete decât un simplu civil.

receptate ce le frecventa. Alt asemenea „agent”, lucrind
momentul asigurării
se va „în mare secret” registrele cuprinzind toate morile

Într-o zi, în anul 1944, la o masă de lucru, în cadrul
Comitetului de redacție al revistei „Viața Nouă”,
a avut loc o discuție pe care o voi relata în cele
următoare rânduri. Deși discuția a avut loc în
anul 1944, ea este foarte interesantă și astăzi.
Pe lângă faptul că este o discuție despre
literatură, ea este și o discuție despre
politică. De ce? Pentru că în timpul
discuției s-a vorbit despre rolul
literaturii în viața națională și
despre relațiile dintre literatură și
politică. Într-una din discuții, unul
dintre participanți a spus că literatura
nu trebuie să fie doar o reflectare a
realității, ci să aibă și un rol activ în
viața națională. El a spus că literatura
trebuie să fie un mijloc de educație
națională și de formare a conștiinței
naționale. El a spus că literatura
trebuie să fie un mijloc de
propagandă națională și de
formare a sentimentelor naționale.
El a spus că literatura trebuie să
fie un mijloc de
propagandă națională și de
formare a sentimentelor naționale.
El a spus că literatura trebuie să
fie un mijloc de
propagandă națională și de
formare a sentimentelor naționale.

CALAIS SAU NORMANDIA ?

În momentul în care aliații, hotărâți să debarue în Normandia, l-au determinat pe adversarul lor să creadă că locul ales era zona Calais, sarcina dezinformării părea simplă. Dar era oare așa?

Principalul pericol era excesul de zel. Dacă germanii ar fi capatat impresia că li se dadeau prea multe informații din zona Calais, ei și-ar fi schimbat atitudinea, optind pentru varianta Normandia, ceea ce s-ar fi soldat cu o catastrofă pentru aliați. Dacă, dimpotrivă, preferau alternativa prudentei, indiciile despre Normandia ar fi putut fi chiar mai concrete, astfel încât germanii să ajungă tot la concluzia greșită, dar pe o cale diferită. Echilibrul era înfricoșător de delicat și ar fi putut fi stricat chiar de factori aflați complet în afara controlului aliat, ca, de exemplu, schimbările în ierarhia germană sau „intuițiile strategice” ale lui Hitler.

Prima măsură luată, în martie 1944, a fost trimiterea la închisoare cu controlorul său din Lisabona a unui agent al

onez, numai
de nemți la București,
la Londra. Între timp,

element important în planurile de d-
nate pentru debilita-
ta. Sub acest aspect, a apărut la un moment dat o ciu-
dă concurență tocmai din partea serviciului de informații
al armatelor din vest, subordonat Abwehrului și condus de

care forța materială și numerică a aliaților era redusă la jumătate și determinând astfel înaltul comandament german să scoată tot mai multe forțe din vest pentru a le trimite pe frontul rusesc. Dorind să contracareze acest efect, Romane a avut ideea de a dubla el însuși cifrele ce le obținea, compensând în acest fel reducerea efectuată de S.D. Nici n-a avut nevoie să falsifice aceste cifre, preluându-le direct pe cele furnizate în scop de dezinformare de dușman.

Ideea lui Roenne, pusă la cale cu cele mai bune intenții, s-a combinat cu șansa cu, exact în momentul în care el a început să umfle cifrele, S.D. să înceteze, în mod inexplicabil.

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions, including sales, purchases, and expenses. It emphasizes the need for a systematic approach to record-keeping, such as using a ledger or accounting software, to ensure that all financial data is properly documented and organized.

2. The second part of the document focuses on the importance of regular financial statements, such as the balance sheet, income statement, and cash flow statement. It explains how these statements provide a clear picture of the company's financial health and performance, and how they can be used to identify areas for improvement and make informed decisions about the future.

3. The third part of the document discusses the importance of budgeting and financial planning. It explains how a budget can help a company set realistic goals, allocate resources effectively, and monitor its financial performance against its planned objectives. It also discusses the importance of having a contingency plan in place to deal with unexpected financial challenges.

4. The fourth part of the document discusses the importance of financial control and risk management. It explains how a company can implement internal controls to prevent fraud and errors, and how it can identify and manage financial risks to protect its assets and ensure its long-term success.

5. The fifth part of the document discusses the importance of financial reporting and transparency. It explains how a company can provide accurate and timely financial information to its stakeholders, including investors, creditors, and regulatory authorities, and how this can help build trust and confidence in the company's financial performance.

6. The sixth part of the document discusses the importance of financial innovation and technology. It explains how new technologies, such as cloud computing, artificial intelligence, and blockchain, can be used to improve financial processes, reduce costs, and enhance the accuracy and security of financial data.

7. The seventh part of the document discusses the importance of financial education and training. It explains how a company can provide training and education to its employees to help them understand the importance of financial management and how they can contribute to the company's financial success.

8. The eighth part of the document discusses the importance of financial sustainability and social responsibility. It explains how a company can ensure that its financial practices are sustainable and ethical, and how it can contribute to the community and the environment through its financial activities.

9. The ninth part of the document discusses the importance of financial innovation and entrepreneurship. It explains how a company can foster a culture of innovation and entrepreneurship, and how it can use financial resources to support new ideas and initiatives that can drive the company's growth and success.

10. The tenth part of the document discusses the importance of financial innovation and entrepreneurship. It explains how a company can foster a culture of innovation and entrepreneurship, and how it can use financial resources to support new ideas and initiatives that can drive the company's growth and success.

...ent ar fi trecut timpul și
...ent ar fi trecut timpul și

CONFRUNTARI POSTBELICE

1. Acțiunile locale izbușnite în perioada imediat

...constituind obstacole serioase in calea reali-

În condițiile dezvoltării nebunești a
când, practic, confruntarea deschisă între forțe cu
opuse la nivel mondial ar însemna pur și simplu dezastru
planetar. Valoarea luptei psihologice, fie că este vorba de
lovituri împotriva moralului, fie de o abilitate planșelor de joc
pentru dezechilibrarea inamicului, a crescut în mod const-
lent.

sa schimbat proportional cu scara si teatrul operatiunilor. Vastele si complexe actiuni de dezinformare ale celui de-a doua razboi mondial n-au mai corespuns cu noul tip de conflict. Nu mai exista nici o dubitare ca, in aceste conditii, cu aceeaasi claritate, de cete mai multe ori conflictul armat ducea-se in conditiile existentei unei mase de populatie civila ale carei atitudini si sprijin constituie factori determinanti pentru rezultatul final.

Primul exemplu al unei confruntări de acest tip l-a constituit criza din Malaezia, care a întrunit majoritatea caracteristicilor ce aveau să apară și în alte părți ale lumii. Încă de la început, acesta a fost un război în esența lui psihologic. Grupul de guerilă ce pornise lupta încerca să convingă populația civilă că va câștiga confruntarea, spre binele țării. După E. H. Carr, războiul din Malaezia a fost determinat pe băștinăși să respecte legile și să-i izoleze pr-râsculați de ei.

Elementul caracteristic și foarte important
cu tip de război este acela că în timpul războiului
populația este mobilizată în mod masiv pentru a realiza
trăgerea și transportul materialelor necesare armatei.
De aceea, în Malaezia primele măsuri luate de
câtre administrația civilă au constat în recrutarea a 30 000 de

1) $\frac{1}{2} \frac{d}{dt} \int_{\mathbb{R}^n} |u|^2 dx = \int_{\mathbb{R}^n} u \Delta u dx = - \int_{\mathbb{R}^n} |\nabla u|^2 dx \leq 0$

Problema a fost rezolvată prin
ai căror locuitori au fost învățați să-și
e de apărare. Planul s-a obligat, pe
să meargă la lupta deschisă, iar pe de
cistigat o parte a populației. În plus, englezii
încercă să-i învingă pe răsculați cu propriile lor arme.

de guerilă pînă în inima junglei. În timp ce ascunzându-se erau bombardate, în restul zonei erau arun-

... au început să apara dezertorii, care
... și plătiți pentru informațiile furnizate
... camarii. Promisiunea guvernului britanic

În esență, conflictul din Malaezia constituie un exemplu tip pentru majoritatea conflictelor în care au fost implicate forțele de securitate britanice în colonii, fie ca a fost vorba de revolta tribului Mau Mau din Kenya anilor '50, de criza indoneziană din 1962, dar mai ales de situația de după război din Palestina, unde elementul caracteristic l-a constituit atitudinea evident ostilă a unei bune părți a populației față de autorități.

Multe din tehnicile folosite în colanți aveau să se dovedească utile în conflictul dintre armata engleză și gruparea teroristă IRA din Irlanda de Nord. Primul pas după izbucnirea conflictului l-a constituit și aici (ca și în Cipru) încercarea de a alunga de pe terenul de luptă forțele comunității IRA însă s-a dovedit un adversar redutabil, inclusiv pe

... fără „prezența” adversarului
 registrează fiecare mișcare, fiecare semnal. Ușor
 au loc și în stratosferă, la frontierele spațiilor acționale. Bom-
 bardiere echipate cu dispozitive de înregistrare a impulsu-
 rilor radar sunt trimise special pentru a provoca reacția
 radarului de apărare. În afara de informații, informații
 registrate cu acest prilej, se pot obține și informații valoroase
 despre reacția forțelor de apărare: în cât timp de la alar-
 mare se ridică de la sol avioanele de vânătoare, care este
 autonomia lor de zbor, ce echipament radar au la bord (echi-
 pajele ambelor părți fiind instruite să facă un număr cât mai
 schimbate între avion și punctul său de control, tacticile și
 manevrele aplicate, părțile slabe ale acestora etc.

Evident, odată cu trecerea timpului, dezinformarea, in-
 ducerea în eroare a inamicului devin sarcini tot mai dificile.
 La sfârșitul ultimului război arabo-israelian, situația militară
 era atât de confuză, încât în multe cazuri nici măcar coman-
 danții de pe front nu cunoșteau pozițiile propriilor lor uni-
 tați, cu atât mai puțin pe cele ale inamicului. Singurul care
 cunoștea exact situația era spionajul statelor care dispuneau
 de sateliți de observare. Faptul că armatele și chiar guver-
 nele cunoșc astăzi atât de multe despre mișcările și intențiile
 adversarilor lor — de la urmele unei santinele până la ina-
 lțarea unui regiment de tancuri, de la spațiile goale ale
 unui sistem de apărare radar până la construirea unor noi
 baze de rachete — face ca posibilitățile de succes ale dezin-

formării să fie foarte mari. Într-adevăr, în prezent, în
 război, în afara de informații, informații, informații
 ...

... verificare, aceasta va fi mult mai greu
 ...

... universale necesare pentru menținerea
 echilibrului al destinderei, armele psihologice n-au
 d mai puternice și mai importante.

ACȚIUNI POLITICE ÎN AMERICA LATINĂ

Operațiunile de patrundere cu agenți în partidele comu-
 niste și celelalte organizații revoluționare de stînga constituie

C.I.A. din străinătate. Agenții folosiți sînt membri ai orga-
 nizațiilor respective și furnizează informații despre ele (între
 legătura cu centrul prin diferite sisteme clandestine. Ei sînt
 recrutați prin diverse metode. Operațiunile de acest tip bene-
 ficiază și de sprijinul mijloacelor clasice ale muncii infor-
 mative, cum ar fi filajul, interceptarea corespondenței, as-
 cultarea convorbirilor telefonice sau infiltrările secrete.

În afara programului de patrundere în aceste organizații,
 rezidențele C.I.A. coordonează și folosirea împotrivă lor a
 armelor psihologice și paramilitare. Aceste procedee includ
 plasarea ideilor de propagandă anticomunistă în mijloacele
 de informare publică, compromiterea conducătorilor grupu-
 rilor de stînga în vederea arestării lor, publicarea de propa-
 ganda falsă, atribuită grupului respectiv, astfel încît aceasta

... curge și la procedee mai dure, cum ar fi organizarea de
 echipe de intimidare ori folosirea unor mijloace de sabotare
 a întrunirilor; de asemenea, se duc acțiuni în cooperare cu
 serviciile secrete locale, atunci cînd e nevoie de măsuri re-
 presive directe.

Acest gen de operațiuni diferă de simpla culegere de in-
 ...

... activității C.I.A. sau guvernului american, ci cu totul alt
 ...
 ... cerile interne ale unei țări cu care S.U.A. întrețin relații di-
 plomatice normale. Dacă adevărata natură a acestor opera-

foarte grave, spre deosebire de cazul simplei cule-
formate, care, chiar descoperită, este desori trecută
de către politicieni, obișnuți să-o considere o
adulterioasă a activității fiecărei țări. De aceea,
bază în planificarea acțiunilor psihologice și p-
este „negarea plauzibilității”, a carei realizare este p-
dacă de la început s-a avut grijă ca, în caz de desco-
vina să poată fi aruncată asupra altcuiva decât a
real.

În acest scop, de exemplu, ziariștii, politicienii, comer-
cianții și alți autori de materiale de propaganda „cenușie” și
„neagră”¹ nu știu întotdeauna de cine sunt plătiți. Unii dintre
ei ajung, totuși, să afle acest lucru, fapt ce a determinat cla-
sificarea lor în agenți „știuți” și „neștiuți”. Procedurile
CIA, în acest tip de operațiuni interzic ca remunerarea agen-
ților să se facă de către un cadru cu acoperire di-
în scopul respectării principiului „negării plauzibilității” și în

în caz de descoperire. Plata agenților este, în consecință,
efectuată de către un cadru cu acoperire neoficială: comer-
ciant, student, pensionar etc. De obicei, astfel de cadre tin și
legătura cu agentul, apoi se întâlnesc cu colegii lor cu ac-
tione oficială, într-un mod cât mai conspirativ posibil. Activi-
tatea de propaganda este completată prin operațiuni de ac-
țiune politică, respectiv acele operațiuni care au drept
determinarea unui guvern să adopte o anumită

orientarea carierei politicienilor prin intermediul cărora se
poate obține întotdeauna o anumită

¹ Distincția este era clasică, promovată din tradiția serviciului
cui englez CIA, este singurul serviciu din SUA, alături
tate propaganda „neagră” și are în sarcină avertizarea tuturor
nilor de propaganda „cenușie”.

... la ...
... la ...
... la ...
... la ...

... pentru S.U.A., CIA
... d'alegerile dintr-o anumită
... treg partid politic, finanțat cu
... erilor. Aceste operațiuni în-
... influențarea de organisme de
... intare, sondaje de opinie, echipe
... zității, provocări, răspindirea de zvonuri
... celorlalți candidați etc.

Programul de activitate al rezidenței CIA, din Ecuador
în perioada 1960—1963 includea, la capitolul „acțiune poli-
tica”, realizarea următoarelor obiective:

1. Răspindirea de informații și zvonuri pentru contrac-
rarea propagandei antiamericane
2. Neutralizarea influențelor de stînga în principalele or-
ganizații de masă și sprijinirea înființării unor organizații
„pate”

În acest scop, se stabilea:

- să se realizeze o „campanie de informare”
inclusiv în presa, radio și televiziune;
— să se sprijine și încurajeze să combată „subversiunea”

... agenții recrutați atât de rezidența de la Quito, cât și

... 1. Agentul numărul 1 al rezidenței pentru pla-
... da era Gustavo Salgado, considerat cel mai
important ziarist și comentator politic în Ecuador.

¹ La CIA, ... conspirative ale acțiunilor și agenților se folo-
... rezultând un nou cuvînt, denumit criptomim
... EC indică țara (Ecuador), și I.R.C. înseamnă

mai mulți cetățeni peruani ce ar fi părăsit țara pentru a căuta o viață mai bună în Cuba, sume de bani totalizând până la 100.000 dolari.

Un alt document fabricat se referea la o scrisoare de invitație a ambasadei cubaneze din Lima. Scrisoarea era adresată poziției ecuatoriana cu privire la Protocolul de la Rio de Janeiro, în care majoritatea opiniei publice peruane nu era în favoarea semnării, mentele ca fiind autentice. rezidența a avut difi- cultăți în verificarea lor. A trebuit, în consecință, să fie făcute verificări în Lima, deputat, care le-a prezentat în Congres. A doua zi au fost reluate în presa. Cubanezii au protestat, arătând că documentele erau false, însă un fugăr, fost funcționar al ambasadei cubaneze din Lima, recrutat de C.I.A., a „confirmat” autenticitatea materialelor fabricate de Direcția tehnică și, astfel, ele au constituit pretextul ruperii relațiilor diplomatice cu Cuba.

Și în Ecuador acțiunile de propaganda ale C.I.A. au determinat comentarii defavorabile Cubei. Gustavo Salgado a reluat temele și s-a ocupat de republicarea materialelor referitoare la atacul ambasadei cubaneze din Lima. Șeful „comandoului” a fost interviuat de Agenția Orbe Latino-Americana, o agenție de știri finanțată în cadrul unei acțiuni de propaganda a rezidenței C.I.A. din Santiago de Chile. În interviu, acesta a declarat că din alte documente capturate la ambasada rezulta și folosirea de către Cuba a unor cetățeni peruani și ecuatorieni în scopul declanșării unui conflict armat între cele două țări. Conflictul ar fi urmat să faciliteze izbucnirea unei revoluții în Peru. Interviuul a fost prompt comentat de către Salgado, care a cerut să fie imediat dezvaluite numele cetățenilor ecuatorieni recrutați de către cubanezi. Desigur, lista a fost fabricată tot de C.I.A., în fruntea ei figurind la loc de cinste primul ministru, Manuel Araujo. Și „celelalte documente” la care se referea interviul erau produse tot în centrul C.I.A.

În paralel, au fost concentrate și acțiunile surselor din cadrul FICATON. În ziua de 22 februarie 1963, prima intervenție oficială a partidului conservator pentru ca guvernul să rupă relațiile diplomatice cu Cuba. În ziua de 23 februarie, pentru formarea, în același scop, a unui

¹ Tratat semnat în 1942, ce fixa frontiera dintre Peru și Ecuador, a cărui aplicare a fost ridicată de guvernul cubanez.

În Bacon a inițiat o altă, prin intermediul lui Gustavo Salgado, constând în publicarea unei serii de „semnale de alarmă” cu conținut anticubanez, plasate în spațiile destinate publicității din principalele ziare. Erau texte scurte, care erau publicate în mod regulat.

Acțiunile de propagandă anticomunistă ale C.I.A. au avut ca rezultat, în timp, și creșterea opoziției față de politica externă a guvernului, atitudine sa favorabilă Cubei. În acest context, în 1963, insistența ca președintele să-și „definiască” poziția față de comunism, în timp ce în ziare conștinuau să apară „semnalele de alarmă”. Deși a luat atitudine în favoarea propagandei ce „încerca să dezbină poporul, din cauza dificultăților economice prin care trecea țara”, din urma Velasco a ținut un discurs, în care a luat împotriva comunismului, ceea ce l-a determinat pe C.I.A. să mai îmblinzescă campania.

În aprilie 1963, unul dintre agenții infiltrați în conducerea Partidului Comunist din Ecuador a semnalat că unul din conducătorii partidului, José Maria Roura, plecase într-o călătorie în R. P. China, pentru a obține sprijin material. Această informație, rezidența a hotărât să acționeze în vederea introducerii de valuri de imigranți în țară, ceea ce a interzis, dar Sevilla a dat asigurări că va ocupa personal ca Roura să fie bine接待at la sosirea sa în țară. După o deplasare în China, Roura a revenit în Ecuador, unde a fost primit de către guvernul cubanez. Roura mai avea asupra sa câteva documente și note compromițătoare. Cazul a avut o mare publicitate, mai ales că Jaime del Hierro, ministrul ecuatorian pentru securitatea internă, și el agent al rezidenței de la Quito, a „confirmat” povestea documentelor. El a declarat presei că acestea erau mai importante decât banii, deoarece confirmau unele informații deținute de el potrivit cărora Ecuadorul ar

fi fost ținta unui plan organizat vizând operațiuni pe scară largă de terorism și...

Del Hierro s-a interesat dacă era... Washington sa certifice ca banii erau falși. E... grijorat, deoarece i se cerea alt de către presa, avocatii lui Roura sa dezvaluie conținutul... Mai mult, apelul făcut de el la Consiliul de... în considerare, ceea ce implica judecarea... banilor și a documentelor găsite asupra lui. CIA a luat măsuri de confectionare a acestor... care, chiar în cazul achitării de către tribunal, i-ar promisi pe Roura în... propriului sau partid.

În aceeași perioadă a fost pregătit un document pentru a fi plasat unui alt lider comunist, Antonio Flores Ben... ce urma să sosescă tot din Cuba. Documentul trebuia să aibă forma unui raport redactat de Flores și destinat șefilor săi cubanezi. Conținutul se referea la statutul și intențiile de luptă armată ale grupului condus de el. În material fuseseră incluse toate datele deținute de rezidență despre acest grup din relatarile agenților, din interceptarea convorbirilor telefonice și a scrisorilor, la care se adăugau „infloriturile” punându-se accentul pe „agentul de patrundere” ce-l avea, chipurile Flores în cercul prezidențial, la arhivele... (Au fost menționate și relațiile grupului cu Arango, ca fiind relații de tip terorist.) Raportul... unui anume Mike Burbano, care lucra sub acoperirea neoficială de reprezentant pe aeroport al companiei „Grace Airways” și ținea... partidul comunist. Acesta l-a... în limba spaniolă și în terminologia folosită de grupurile de stnga.

John Bacon a introdus în raport și o analiză a situației interne din Ecuador... cu disprețuitor conducerea partidului comunist pe... tendințele sale reformiste. Se... menea, aluzie la faptul că grupul primise deja... avea nevoie de alte sume pentru începerea unei campanii generale de terorism.

În... în memoriile sale, Philip Agee, agent... în America Latină modul de finalizare a acțiunilor de compromitere:

the Company (CIA Diary), Londra, 1974

Sevilla, ministrul de fi... lăsa materialul decât mi... ales după succesul con... rat un tub de pasta de... t timp de vreo trei ore... em eu la mașină și care... a mototocit puțin cu pi...

Sevilla, care s-a declarat gata să-l... pe... tirau, în timp ce jucam golf la... sunat la telefon de către omul... succesul operațiunii. Omul își... și-l „scăpase” în bagajele lui... controla. Apoi, tot el l-a... pe...

Mi-a fost foarte greu să-l găsească pe del Hierro, care mi-a telefonat abia după câteva zile și a venit să-mi dea „raportul Flores” și să-mi ceară să-i verific autenticitatea, întrucât era foarte grav. Nu puteam doar să-l arunc o privire și apoi să-l declar autentic, așa că l-am adus la birou. Când i-am spus sefului, l-au apucat nervii și mi-a zis că dacă nu reușeam să... foarte suparat și pe del Hierro că încercase să pastreze dis... cerut numărul de telefon al ministrului și l-a sunat chiar el, spunându-i furios că documentul era sigur autentic și că tot... însă grija să înregistreze pe dictafonul său convorbirea, pentru cazul în care del Hierro s-ar fi folosit de rangul său ministerial pentru a se plinge ambasadorului.

I-am propus apoi șefului să plasăm materialul printre-unul din cei cinci frați Flores, care colabora și la principalul obiectiv, nu plasam astfel de materiale era cel mai rapid mod de a-l determina publicității documentul original. Asta compromiterea relației mele cu del H. pesa. Era convins că zilele guvernului

Sevilla și del Hierro. Noi am publicat, pe în presa textul declarației lui Sevilla în declarație redactată pe baza materialelor ce noi la dispoziție

Documentul a stîrnit nu numai senzație în public, ci a determinat și disensiuni între diferitele fracțiuni ale parti-

de declanșare a unei operațiuni teroriste de anvergură, termen ce coincidea cu data fixată de sindicate pentru începerea unor greve, data ce ne fusese comunicată dinainte de agenții noștri și pe care o inclusesem în raport. Anunțul oficial a apărut, însă, în același timp cu materialul și cu declarația lui Sevilla, ceea ce a dat o notă în plus de autenticitate documentului

Printre rezultatele acțiunii s-a numărat și excluderea din partid a lui Roura, sancționarea altor lideri și chiar compromiterea secretarului general, cu urmare a vehicularii în public a ideii că informațiile ce au dus la arestarea lui Flores și Roura și cele din document nu puteau proveni decît de la conducerea partidului

Campania noastră din lunile aprilie-iunie 1963, care a atins punctul cel mai înalt în fața șefului guvernamentale care a început să ia tot mai mult în considerare posibilitatea unei lovituri militare de stat, dată fiind tanta e l-au înlocuit pe președinte, înlocuindu-l cu o junta formată din patru persoane. Aceasta a suspendat

a scos partidul comunist în afara legii, a instituit cenzura, camuflajul și a ar-

C.I.A. din Montevideo era compusă, în perioada 1967, dintr-un șef, Ned Holman, un adjunct, un asistent administrativ, doi secretare, acoperiți cu toții în secția politică a americane. În linii mari, obiectivele și sarcinile era însă cu totul alta, de la nivelul de dezvoltare economică pînă la contextul politic

Capitolul referitor la acțiunile „acoperite” (noua denumire o capătăsetă acțiunile „politice”) din planul de al rezidenței cuprindea următoarele sarcini:

1. Răspîndirea de informații și propagandă de natură să contracareze propaganda antiameERICANĂ și comunistă, influenței comuniste și de extrema stînga în principalele organizații de masă și sprijinirea înființării de astfel de organizații sub conducerea neocomuniste

— se vor plasa materiale de propagandă în mijloacele cele mai eficiente de comunicare locale, inclusiv presa, radioul și televiziunea,

— vor fi sprijiniți liderii democrați ai mișcărilor sindicale, de tineret și studențesci, în special acolo unde aceștia pot fi determinați să combată comunismul

Agenții și acțiunile rezidenței de la Montevideo erau

AVBUZZ-1 Dat fiind numărul mare al cotidienele din Montevideo, plasarea de materiale în presa era centralizată de agentul AVBUZZ-1, care avea acces la toate ziarele partidului liberal, precum și la publicațiile altor grupuri politice de aceeași orientare. El îi remunera pe editorii ziarelor respective în funcție de mărimea spațiului tipografic folosit, materialele erau, de obicei, publicate ca articole redactionale, nesemnate. Responsabilul acțiunii era Gerry O'Grady, adjunctul șefului, iar legătura cu AVBUZZ-1 o făcea Brooks Read un agent temporar al C.I.A., cu acoperire neoficială de re-

prezentant la Montevideo al mar
americane. Prin intermediul lui A. Z. 1

pentru republicare. I

restrins.

M

V

politice și de presă. Il ajuta mult în acest sens și calitatea
sa oferea de care...

de rezidența C.I.A. de la Santiago de Chile.

AVIATOR. Era denumirea acțiunii ce se ocupa de men-

ținerea și dezvoltarea...

Quagliotti, se dovedea foarte...

ascensiunii forțelor de stînga

...

...

si avea alocata o cina de

...

...

...

...

...

povestea a "explodat" pe prima pag na
dez n-a putut fi convins sa treaca
s-a reusit separarea lui de escorta pe aeroport.

ziaristilor ca se intoarce in Cuba deoarece se teme ca
simulate persoane, neidentificate, care incercau sa-l deter-

această conferință, articolele aparute
înțelegă că se poate de clar că Hema
normal, ei era rechemat din motive de

Deși recrutarea esuase, am reușit
întructiva activitatea cubanezilor. Mai mult,
a contribuit la orientarea spiritelor în direc
cu Cuba. Intrucit instrucțiunile în acest sens

care a adoptat rezoluția ca toate părțile mem
lațile diplomatice cu Cuba. De patru ani de
CIA.

CIA.
practica a acestei rezoluții cu caracter de

La Montevideo, am hotărât să folosim, în acest scop, pe
linga ceea ce realizasem, declarațiile unui fugar cubanez,
Earl Perez Freeman, despre care se credea că fusese șeful
rețelei secrete cubaneze din Uruguay. Acesta ceruse recent
azil politic ambasadei Uruguayului la Havana, unde tre
dintre cei patru diplomați erau agenții noștri. Chiar dacă le
măcupul Freeman ar fi refuzat să vorbească, puteam scrie
chiar noi un material, bazat pe cele câteva date ce le aveam
și pe multă imaginație. Puteam difuza materialul pe cana
lele normale, deoarece știrea despre fuga lui Perez Freeman
fusese data publicității. Era însă foarte riscant, deoarece
se ar fi putut ca Perez să fi fost trimis special pentru a ne
vedea reacția, motiv pentru care, de altfel, proiectul nici n-a
fost aprobat de centrală. Așa că am continuat acțiunea de
propagandă prin intermediul lui AVBUZZ-1, având însă

prețea relațiilor cu Cuba, să "pregătesc" raportul despre
Freeman și să-l

capulul oponent al ideii de rupere a relațiilor, aveam să-l
pun primul pe lista agenților cubanezi. Până atunci, însă,
cum am spus, am organizat apariția unui flux continuu de
articole în pre

necesitatea izolării Cubei. Raportul n-a mai trebuit publi-

tiv pe lidenii poli
și de ineficienți. În
Republica Dominicană din apti
mult rezerve față de acțiunile de
dece intervenția de acolo. Bosch

dreapta, printr-o lovitură
is să cistige și mai mult
nd avea din nou posibilitatea
a sprijinului ce i-l acordau
trimis flota pentru a-l împiedica
o noua revoluție în stilul
servita drept explicație Uruguavenii
nime, iar demonstrațiile anti-americane
strazile capitalei. AVBUZZ-1 risca să se
să plaseze propaganda, așa cum ne cerea
a justifica invazia ca fiind determinată de
care se aflau viețile americanilor și ale altor
străini din Republica Dominicană, ca urmare a in
constituționaliste sub controlul comunistilor.
merg și eu la fața locului, dar șeful nu m-a
murea nu cazuse sub influența co
l aplicată doctrina Johnson: "Revoluțiile
instaurarea unui guvern comunist înce-

pe Bosch la putere, i
terre-tele americane din

dar mișcarea lui Bosch propriu-zisă era controlată de noi, nu
comuniști. Numai că, în acest caz, se intervenise

În august 1965, în Uruguay a fost convocat de către
sindicate un congres al poporului, ce se desfășura cu mare
succes. Participarea era foarte largă, incluzând și multe gru-
puri necomuniste care propuneau soluții pentru rezolvarea
gravei probleme economice ale țării. Acest mare succes nu
putea fi trecut cu vederea, așa că am început prin AVBUZZ-1
o puternică campanie de propagandă, calificând această ma-
nifestare ca pe un exemplu clasic al tacticii comuniste de
unificare a tuturor forțelor, ceea ce, evident, nu era adevă-
rat. Tot prin AVBUZZ-1, am tipărit și un manifest "negru",
în numele congresului, cerându-le tuturor uruguayenilor să
declanșeze o grevă insurrecțională prin ocuparea imediată a
locurilor lor de muncă. Am distribuit mai multe mii de exem-
plare din acest manifest, provocând reacții furioase din partea
organizatorilor congresului, dar campania a continuat.

Pe aceeași linie am acționat și în cazul conferinței stu-
dențești desfășurată la Montevideo, în noiembrie 1965, sub
auspiciile UIS (Uniunea Internațională a Studenților). Prin
acțiunile AVBUZZ-1, am plasat în presa comentarii în care con-
ștăta era înfățișată ca fiind finanțată și dirijată de sovietici
și distribuit de către ei. Am trimis și câte un exemplar și am
cerut la Direcția serviciilor tehnice din centrală să se con-
fecționeze...

...a propus în parlament ru-
perea relațiilor diplomatice cu U.R.S.S. Centrala a fost en-

ici care se ocupau cu "activitatea în
anul ca auvenit să caute pe de aproape

Un altul a ales
a-i face "legatur"

secret urugayan a primit un
arata prea rau ca răd
uncă și care includea suficiente in-
pentru a putea face întregul text plau-

Pregătisem textul având în intenție nu numai justifi-
sovieticii și scaterii în afara legii
și a activității de propagandă în
general. Heber afirmase în public că avea suficiente dovezi
pentru a sprijini propunerea de rupere a relațiilor, așa că

și i-l atribuim acestuia. Astfel s-a
var fi pregătit atmosfera, materialul
d fi reluat și de celelalte rezidențe din zonă, ca de
exemplu Buenos Aires și Rio de Janeiro.

La acest document am adăugat, pentru a folosi materia-

de amestecul sovietic în deslășuirea conferinței
am publicat-o într-un ziar de mare tiraj, tot
sub titlul «Documente pentru ruperea relațiilor cu
Dezmințirea a venit imediat din partea liderului a cărui
natură fusese falsificată, dar nu a avut efect.
AVBUZZ-1 a aranjat ca un alt redactor, de la o
deșteasta finanțată de noi, să-și asume
pentru a nu compromite marele cotidian.

Problemele economice au împiedicat, însă, guvernul uruguayan să dea publicității raportul Heber și să rupă relațiile cu U.R.S.S., deși propaganda noastră a continuat în același sens, recurgând la inventarea a tot felul de «organizații» care «cereau» în presă, prin intermediul lui AVBUZZ-1, ruperea relațiilor.

La începutul anului 1966, toate rezidențele C.I.A. din emisferă au fost angrenate într-o campanie de propagandă pentru contracararea Conferinței tricontinentale care avea loc la Havana. Ni se ceruse să trimitem agenți la această conferință, dar noi nu aveam oameni potriviți la Montevideo. așa că ne-am marginit la propaganda din presă. Cum era de neapărat să dăm un răspuns la problema economică a țărilor din America Latină, la problema de dezvoltare, de eliberare. Noi aveam două teme principale: demascarea conferinței ca un instrument de subversiune controlat de servicii de securitate sovietice și amenințarea cu contracararea pe plan politic. În același timp, de asemenea, crearea de disensiuni în rândul diferitelor organizații participante.

Organizarea conferinței și, din nou, raportul Heber au fost folosite ca întru totul în interesul lui Kim Il-sung. Acesta a avut o atitudine foarte interesantă față de raportul Heber. El nu l-a citit, ci l-a aruncat în aer. Acest lucru a fost interpretat ca o semnificație foarte importantă. El a spus că raportul Heber este un document foarte important și că el trebuie să fie citit și discutat. Dar, în același timp, el a spus că el nu are timp să citească raportul Heber, deoarece el are multe alte lucruri de făcut. Acest lucru a fost interpretat ca o semnificație foarte importantă. El a spus că raportul Heber este un document foarte important și că el trebuie să fie citit și discutat. Dar, în același timp, el a spus că el nu are timp să citească raportul Heber, deoarece el are multe alte lucruri de făcut.

[illegible]

CAUTIND DUŞMANI IN ANGOLA

reproducem câteva pasaje mai interesante :

„Cînd seful pentru operațiuni al Direcției Afri-
CIA
FNI
MPLA
special pentru realizarea acestui program

¹ Cele trei principale mișcări de eliberare din Angola, care urmau să prezinte la sfârșit în 1975 un front independent al țării etno-

— Mișcarea Populară pentru Eliberarea Angolei (MPLA), condusă

...de lume. Peste noapte, un birou mic și prafos, cu un singur ofițer aflat în funcție, porară, poate deveni un viespar care să dea de lucru la oameni. În 1960, un astfel de birou ce se ocupa de misiuni de informație în Africa, Secția Congo. În mod normal, un asemenea grup paramilitar serios, este condus de un GS 16¹, secondat de un GS 15 cu vechime, și dispune de un efectiv de 25-100 de oameni, dintre care cel puțin șase ofițeri operativi pentru a redacta telegramele și corespondența, pentru a asista la interminabilele ședințe de analiză și a îndeplini numeroasele misiuni individuale ce apar pe parcurs.

În timp ce eu mă gândeam la toate acestea, șeful mi-a spus că urma să devin nici mai mult, nici mai puțin decât șeful Grupului special Angola, un GS 14 pe funcție de GS 16. Evident, misiunea promitea o carieră strălucitoare, dacă totul ieșea bine. Dacă nu, adică dacă operațiunea era deconspirată și atacată în public, nu aveam cum să ies întreg din afacere. Șeful mi-a răspuns la această obiecție că și el avea unele îndoieli; se hotărâse să stea cât mai departe de tot.

Șeful Direcției Africa, Carl Bantam, și a locțiitorului său, Jim Potts. Mi-a sugerat să mă ocupă el, puteam, să consemnez totul în scris și sub semnătura cel puțin a lui Potts.

Carl Bantam, pe care l-am văzut după aceea, mi-a spus că Henry Kissinger era foarte interesat în ceea ce privea Angola. El avea vreo influență, Angola în sine neavând o importanță prea mare pentru interesele politice, economice sau militare ale Statelor Unite. Mi-a spus că pentru a scăpa de acest program, el încercase să lase la pensie dat, la numai 47 de ani, fiindcă el nu voia să se angajeze în acest program.

Artaria ofițerilor este fixată printr-un grup de puncte care reprezintă gradul din armată. Astfel, un ofițer cu gradul de general-maior, la GS 15 cu cel de

care cuprindea operațiunile posibile ale S.U.A. în Africa. În Africa, erau două grupuri principale: F.N.L.A. și U.N.I.T.A. care erau susținute de S.U.A. și MPLA care era susținută de URSS. În Angola, erau două grupuri principale: F.N.L.A. și U.N.I.T.A. care erau susținute de S.U.A. și MPLA care era susținută de URSS.

a) sprijin financiar limitat pentru activitatea politică a celor două mișcări;

b) sprijin financiar limitat pentru activitatea militară a celor două mișcări (cost estimativ în milioane de dolari);

c) sprijin financiar limitat pentru a asigura superioritatea liderilor celor două mișcări susținute de noi în cadrul MPLA.

d) sprijin suficient pentru a menține timp de un an susținerea armatelor F.N.L.A. și U.N.I.T.A. (cost estimativ în milioane de dolari).

Nu se menționa a cincea variantă, și anume neamestecul S.U.A. în Angola.

Se făcuse nici un demers, nici la O.U.A., nici la ONU, pe plan bilateral pentru a-l împiedica pe Cuba să se angajeze în problema riscurilor, menționând că Cuba nu voia să se angajeze în Angola. În schimb, o scurgere de la o sursă oficială americană ar fi însemnat că S.U.A. nu voia să se angajeze în Angola.

La 31 iulie 1975, adică a doua zi după ce fusese numit

Angola. Armele proveneau din depozitele C.I.A. din San Antonio (Texas).

— Exilați angolezi — studenți. S
sa-i botezam „Frontul Angolez al P

Bubba, dacă folosești
America, toată lumea o să-și dea
N-o să-i bage nimeni în seamă

— Atunci găsim unii în Europa, N-au
tecul S.U.A. O să creadă că sînt finanțati
bogați. Găsim niște angolezi care chiar
săuște pașnica și-i punem la lucru din S.
zilia. Poți să-mi găsești cîțiva portughezi

cial Portugalia

Apoi a continuat:

— Am să-i folosesc și pe Rodriguez și pe Jimmy Manus.
Tot n-au ei ce face. Mai e și Bryan Cassidy la New York și
cîteva luni. El e excelent în treburile de-astea

Rodriguez, Manus și Cassidy erau ziaristi care-și supli-
meantau veniturile lucrînd pe bază de contract cu C.I.A. Ray
Chris era un GS 14 specializat în acțiuni acoperite

Toți pentru al patrulea front, Bubba?

A, nu! Dar trebuie să aranjăm cu F.N.L.A. să țină
o conferință de presă la Kinshasa, iar U.N.I.T.A. una la Lu-
ka. Avem în ambele locuri reporteri buni și
supere dacă plasăm niște articole în

O să avem nevoie

Lasabona, New York

mix-”, ca pasarea aceea

-laphoe-

Nu să cred, -Phoenix- fusese denumirea con-

luminat în fața:

Atunci, o să-i spunem „lacadence”!

În scurt timp, grupul special a răpatat forma, avînd o
e paramilitară a rețete de
lure și asistenți. Lucrînd ore

cu ministrul de externe
ashington Post d

razbonul era complicat, pre-

N.I.T.A. erau sprijinite de vreo 13 state apar-
sistemelor sociale, pe parcurs, majoritatea
și-și schimbă orientarea, trecînd de par-

prin mesaje trimise de Departamentul de
C.I.A., care le cereau să se folosească
disponibile în țările de acreditare pentru
guvernele respective să ia măsuri împotriva

La început, liderii africani n-au știut despre sprijinul

or prin Ku

operațiuni inteligente, destinate să sprijine pe plan propa-
-ndistic eforturile militare ale agenției. El a procurat o

din Kinshasa și a redactat niște manifeste care au fost arun-
cate din avion chiar deasupra Luandei controlate de M.P.L.A.

aceste manifeste a fost citit punct cu punct la
de radio Luanda, chiar a doua zi, provocînd hazul
r antenelor C.I.A. din Africa

O altă istorie fabricată la Lusaka acuza soldații cubanezi
comitere de atrocități, în articole care au apărut regulat.

întors în centrul la puțin timp după
lucreze la un „material alb”, pe care

F.N.L.A. urma sa-l prezinte la XI
Un astfel de material se carcasea
lui nu este ascunsă. F.N.L.A. putea re
nitatea documentului, iar rolul C.I.A.
Sander
informații despre transporturile de
eluzind fotografii luate de ziariști noștri care vizitaseră
grupul special a transpus textul
soană cultivată la Kinshasa, dar nu și la Paris.

placea așa ceva. El superviza în
parametrii. Amândoi s-au certat în legătura cu hirtia, cu ca-
racterele mașinii, cu forma textului și cu paginația. Produsul
final a fost tipărit pe o hirtie mai groasă, la fel cu cea folo-
să în tipografiile din Kinshasa, iar mașinile de multiplicat
erau de acei tip cu cele de acolo.

Materialul abia ieșise de sub tipar, când delegații
F.N.L.A. au ajuns la New York pentru a duce muncă de in-
fluență la O.N.U. N-aveau nici un ban. Bubba Sanders a în-
ghebat la lăcușă un colectiv special, caruia i-a fixat cartie-
ru, general într-un hotel din Manhattan și care coordona de
aceo o operațiunea de propaganda asupra O.N.U. Zilnic, ofi-
țerul de la New York le dădea delegaților bani și le elaborau
strategia pentru întâlnirile cu reprezentanții de la Națiunile
 Unite și cu ziariști din New York. La rîndul lor, delegații
Alpi au făcut și un tur al Aficii cu el, distribuind, apoi,
capi până și chinezilor.

Reprezentanții U.N.I.T.A. au venit și ei la New York.
Deși nu aveau pregătit un material special pentru ei, ofi-
țerul lui Bubba Sanders le-au dat și lor bani și sfaturi. Mult
mai capabili decît cei de la F.N.L.A., reprezentanții U.N.I.T.A.
au început să-și creeze legături folositoare. Ambele delegații
nu aveau alte informații din zona de conflict în afară de
ceea ce le dădeam noi. Organizavem ca știrile și materialele
de propaganda să fie trimise direct de la rezidențele din
New York.

... aflam care pe un teren
a face propaganda în presa
usese avertizată ca nu avea

... însă, baza de la New York m-a anunțat
N.I.T.A. voiau să vină la Washington pentru
și persoane din Administrație și mi-a
Am trimis o telegramă la New York în
care
ca munca de influență desfășurată de agenți
pe teritoriul S.U.A. Cu toate acestea
peste capul meu, deplasarea s-a și efe-
de la New York și ca Jim Potts înghățise
cu ofițerul de legătură al celor doi de-
r și o soluție la problema conspirației
C.I.A. din cauză, fondurile pentru che lui-
ricani urmau să le parvina prin intermediu-
e. La început, ofițerul de legătură a refuzat
gros pentru micile sume de aproximativ
puteau fi strecurate foarte simplu delega-
ților la fiecare două-trei zile. Potts a insistat, însă, și grupul
special a trebuit să organizeze acest sistem, instruiind atît
la New York, cît și rezidențele de la Lusaka, Kin-
Europa. Delegații au fost și ei instruiți să-și des-

conturi la niște bănci europene, iar ofițerii C.I.A. cu
probleme financiare din Europa urmau să vireze periodic în
aceste conturi sume de bani. Astfel C.I.A. putea să nege în
mod plauzibil că finanțase propagandistii cuiva în S.U.A.

Aranjamentul a continuat pe toată durata programului
după închiderea sesiunii Adunării Generale a O.N.U.
Delegații U.N.I.T.A. s-au dovedit foarte eficienți, reușind să
funcționari de la Departamentul de Stat și de la
Casa Albă, kongresmeni și ziariști. Ofițeri de legătură au
C.I.A., deși unele din vizite au fost consemnate în notele de

convorbiri înlocuite de către
mentul de Stat și de la Casa
ste ca fuseseră vizitați chiar de

Angola- erau

Dealtfel, noi am plasat
americane de comunicare în masă. Un
agenti de-ai noștri din Europa despre
care a propus difuzarea lui în S.U.A. în
bata, iar filmul a rulat parțial chiar la

Vita dăta una din rezidente
furnis la Washington un ziarist cu un

au sprijinit militar nici una din cele trei
manifesta îngrijorarea în

Acasta din urma a fost
lumentul de Stat

Securitatea noastră în teren începea să ea să sufere, des-
Inca bună. Context -
noastre în zona de conflict și puteam încheia - pentru
tru orice ziarist în alata celor recrutați de noi. Totuși, un

noi a războiului propagandistic și politic. Rezidenți
din Lusaka n-a putut inventa împotriva adversarilor noștri
nimic mai dezastruos decât era pentru noi devaluirea
tot cu Africa de Sud, deestată de întreaga Africa neagra
sa și în Nigeria, gigantul economic al Africe

a mai sprijine UNITA, acordind MPLA 20 de

americane din Lagos. Au urmat Tanzania și

IN LOC DE CONCLUZIE

„Din punctul de vedere al unui şahist, avea să declare John Stockwell într-o scrisoare deschisă în care explica motivele demisiei sale de la C.I.A., intervenția în Angola a fost o greșeală copilărească. În iulie 1975, M.P.L.A. era evident pe punctul de a câștiga, fiind considerată de o serie de oficialități americane drept mișcarea cea mai îndreptățită să conducă Angola, și nu era ostilă S.U.A.; C.I.A. a cheltuit 31 de milioane de dolari pentru a împiedica victoria M.P.L.A., care însă a câștigat net după numai șase luni, în deplina aprobare a lumii a treia și cu sprijinul mai multor șefi importanți ai unor state africane.

În același timp, Statele Unite au fost serios discreditate, deoarece au intervenit militar, în secret, în afacerile africane, s-au aliat cu Africa de Sud și au pierdut partida”.

Serviciul de spionaj american nu a renunțat însă la metodele războiului psihologic și ale dezinformării, chiar dacă acestea au avut nu o dată efecte catastrofale, atât în ce privește poziția S.U.A. pe arena internațională, cât și însăși situația C.I.A. pe scena politică internă americană. Se cunoaște astfel cazul intervenției de lungă durată a serviciului de informații american în viața politică chiliană în perioada 1964—1973. Vom menționa doar că, potrivit memoriilor fostului director al agenției, William Colby, „Încă din 1963, C.I.A. întreprinsese, în cadrul unui program asemănător celui din Italia anilor '50, susținerea forțelor politice care, în Chile, se opuneau luării puterii de către comuniști. Cu ocazia alegerilor din 1964, C.I.A. cheltuisese vreo trei milioane de dolari pentru asigurarea victoriei în alegerile prezidențiale a democratului creștin Eduardo Frei. În anii următori, agenția a angajat fonduri și mai importante pentru a-l susține pe Frei împotriva stângii chilene conduse de Salvador Allende, fonduri destinate în special propagandei și sprijinului electoral. Cu ocazia alegerilor din 1970, Consiliul Național de Securitate al S.U.A. a luat hotărârea, oarecum ridicolă, de a însărcina C.I.A. să organizeze o vastă campanie de propagandă împotriva candidaturii lui Allende, fără însă a susține pe nici unul dintre ceilalți doi concurenți... Jumătate de milion de dolari alocați a fost aruncată pe fereastră” din moment ce se nescotise un principiu cunoscut și aplicat de orice organizator american de campanii electorale și anume că „nu bați pe cineva în alegeri atunci când nu-l opui pe nimeni”.

După alegerea lui Salvador Allende ca președinte în Chile, C.I.A. a continuat să finanțeze operațiunile de propagandă internă împotriva acestuia, conform ordinelor primite direct de la președintele Nixon, cheltulnd în acest scop între 1971—1973 suma de șase milioane de dolari. Se cunoaște „rezultatul” acestei acțiuni acoperite: lovitura militară de stat din 1973, asasinarea președintelui Allende și instaurarea regimului Pinochet, una din cele mai aspre dictaturi de pe întregul continent latino-american.

Semnificativă este însă opinia lui Cord Meyer, vechi cadru C.I.A., singurul distins de trei ori cu cea mai înaltă decorație destinată cadrelor americane de informații (Distinguished Intelligence Medal), potrivit căreia, activitatea C.I.A. în Chile a însemnat un „succes”, deoarece a fost dusă „în mod constant pe o perioadă mai lungă de timp”.

Importanța pe care „acțiunea acoperită” o are în cadrul atribuțiilor C.I.A. a crescut în ultima vreme, ceea ce reflectă predilecția serviciului secret american pentru armele propagandei și dezinformării, cu toate rezultatele cel puțin îndoielnice pe care folosirea lor le-a avut pentru politica externă americană. „Culegerea de informații și acțiunea acoperită nu sînt compartimente separate, notează Cord Meyer. Un agent de informații bine plasat poate adesea avea o folositoare influență politică, iar un agent de acțiune acoperită dintr-un anumit partid politic se află adesea într-o foarte bună poziție pentru a furniza informații semnificative privind intențiile de viitor ale adversarului”.

Remarca fostului cadru de conducere al C.I.A. conform căruia, chiar după investigațiile efectuate de Congresul S.U.A. asupra activității agenției, „posibilitățile C.I.A. de a acționa acoperit au rămas teoretic intacte” trebuie interpretată în acest context și ca un indiciu cu privire la intențiile de viitor ale agenției de a folosi metodele dezinformării și subversivității ideologice pe termen lung și pe scară largă. Referindu-se în acest domeniu la activitatea posturilor de radio „Europa liberă” și „Libertatea” (citate și de Philip Agee în memoriile sale ca „operațiuni de propagandă cenusie” ale C.I.A.), Cord Meyer, care a avut un timp și sarcina de a le coordona, menționează în memoriile sale că serviciul de spionaj american „elabora și controla orientarea politică a emisiunilor”, dînd directive anuale specifice pentru fiecare țară, completate,

atunci rînd se impunea, de ordine zilnice. În fiecare lună, C.I.A. examina prin sondaj emisiunile unei zile pentru a găsi și corecta greșelile de ton și conținut. De multe ori, C.I.A. a propus folosirea posturilor de radio în campanii de dezinformare împotriva liderilor comuniști.

Așa cum apare descrisă de Cord Meyer, activitatea prezentă a celor două posturi de radio ne demonstrează că, în fond, metodele subversiunii ideologice n-au evoluat în mod spectaculos de pe vremea lui G.S. 1 și Atlantiksender: ...posturile culeg o mare cantitate de informații esențiale pentru elaborarea știrilor și comentariilor. Stațiile de supraveghere din R.F.G. înregistrează și traduc emisiunile tuturor posturilor de radio din țările vizate. Echipa de cercetători aduna și îndosariează toate ziarele și publicațiile din aceste țări. Au fost înființate birouri în marile orașe occidentale pentru interogarea călătorilor și fugarilor... Ziariștii, cercetătorii și diplomații occidentali au început să facă o practică din a se informa la München înaintea unei deplasări în țările socialiste, iar după aceea din a schimba păreri cu consilierii politici americani ai posturilor. Rolul nostru (al C.I.A. — n.n.) era să luăm «crema» acestei avalanșe de informații și s-o trimitem operativ la Washington».

În partea finală a memoriilor sale, Cord Meyer precizează pentru viitor un rol sporit acestor posturi în îndeplinirea sarcinilor ce revin C.I.A. în cadrul politicii administrației americane, ale cărei mari direcții se pot regăsi în eseul fostului președinte Richard Nixon, „Adevăratul război”: „Nu trebuie să ne dăm înapoi de la războiul propagandistic... trebuie să revitalizăm Radio Europa liberă și Radio Libertatea și să înființăm organisme asemănătoare în alte zone ale lumii a III-a”. Să fie acesta oare un efect al tristei experiențe personale a fostului președinte cu ocazia scandalului „Watergate”, cînd mijloacele de comunicare în masă americane au avut un rol decisiv în scoaterea sa din funcție?

Revenind la subversiunea ideologică în țările socialiste, se cuvine amintit aici rolul mai important decît înainte pe care Cord Meyer consideră că-l vor avea cele două posturi de radio într-un cadru general de „proliferare a disidenței”: funcția lor va fi aceea de a asigura comunicarea între dife-

rite grupări izolate, prin popularizarea activității lor. Un text (disident — n.n.) scris în secret, care circula într-un cerc restrîns de oameni, scos prin fraudă (prin intermediul unui diplomat sau ziarist străin) în Occident, poate fi retransmis, ajungînd astfel la milioane de oameni care altfel nu l-ar fi cunoscut». Desigur, lipsa unor asemenea texte, după cum s-a putut remarca din memoriile lui Philip Agee, nu constituie un obstacol, din moment ce ele pot fi oricînd „fabricate”.

CUPRINS

	<u>Pag.</u>
— Prefață	3
— În loc de introducere	7
— Primul război mondial	10
— Către un nou război	14
— Războiul undelor radio	19
— Sabotaj și activitate subversivă	20
— Căderea lui Năzușanu	35
— Confruntări postbelice	40
— Acțiuni politice în America Latină	45
— Căderea lui Năzușanu în Argentina	63
— În loc de concluzie	74

Redactor: mr. IOAN CHILOM
Tehnoredactor: RADU STOIAN
Corector: CĂRSTOIU DAN

Comanda nr. S/50477 Dat la cules: 15.06.1982
R. M. nr. 045/1982 Bun de lipar: 06.09.1982
Lucrarea conține 80 pagini.